

Italija v strahu pred invazijo

NAPAD PRIČAKUJEJO OB ISTEM ČASU NA VEČ KRAJIH

Madrid, Španija. — Po najnovejših poročilih Italijani pričakujejo invazije kar na štirih krajih. Na otoku Pantelleria, ki se nahaja med Sicilijo in Tunizijo so Italijani v vsej pripravljenosti že več dni. Angleška mornarica je že predvčerajšnjim bombardirala otok Pantelleria. Pričakujejo pa ob istem času napada tudi na Sicilijo, Sardinijo in mogoče tudi na celino italijanskega polotoka.

Iz La Linea na Španskem je že pred par dnevi prišlo poročilo, da je v Gibraltarju nad sto zaveznških ladij, večina transportov, tankov ladij, karkorše se uporabljali za invazijo Afrike zadnji jesen. Vsa ta znamenja kažejo, da se v Sredozemlju pripravljajo zelo važne stvari, o katerih bo svet vsak čas čul.

Med tem pa zaveznški letalci neprestano krožijo nad ita-

Amerikanci izlagajo tovar iz tanknega parnika, ki je pripeljal tovar na neki mali otok, po imenu Funafuti, ki so ga vzele v oskrbo ameriške čete pri skupini Ellice Island, katere so zasedli pred kratkim Amerikanci.

PREMOGARSKA KRIZA SE VEDNO NA MRTVI TOČKI

Washington, D. C. — Sestanki, ki so se vršili zadnje dni med vodstvom premogarske unije, med lastniki premogokopov in člani Vojnega delavskega odbora niso prinesli dosedaj še nobene zadovoljive rešitve. 530.000 premogarjev je še vedno na na stavki in vsako uro in vsak dan je vojna proizvodnja s tem bolj in bolj prizadeta.

Vojni delavski odbor obtožuje John L. Lewisa, da ne kaže nobenega spoštovanja ne upoštevania do njega in njegovih predlogov in nasvetov. Lewis pa obtožuje odbor, da ta nastopa nepostavno in da posega v zadeve, do katerih nima nobene oblasti. Tako je kriza premogarske stavke še vedno na mrtvi točki.

Pričakuje se, da bo vsak čas nastopil predsednik Roosevelt in posegel v krizo s posebno odredbo. Premogarji se bodo morali vrniti na delo in čas pogajanja se bo podaljšal. V razmerah, kakršne so, ko je vse napeto sploh ni mogoče priti do hitre in pametne rešitve. Zato bo vlada čas podaljšala vsaj še nekaj tednov, da se napeti elementi ohladijo, nakar se le bo mogoče pametno in mirno rešiti to vprašanje.

Nekateri pa pričakujejo ostrejšega nastopa od strani administracije zlasti proti Lewisu, ki tekom vsega spora kaže odločno trdnost in ga ne zanima ne usoda domovine v tem vojnem času, niti ne drugi pametni ugovori proti njegovim zahtevam.

NA RUSKI FRONTI SE PRAVLJA VELIKA BORBA

Moskva, Rusija. — Nemci so vrgli zadnje dni nad 500 bojnih letal na fronto pred Kurskom in že zadnja dva dni divjajo najljutejši zračni boji nad to fronto. Kursk je nekako 120 milj severno od Harkova in tvori važno železniško križišče med Moskvom in jugom. Nemci bi radi to prometno križišče iztrgali Rusom iz rok, da bi tako rusko fronto razklali na dva dela. Obsežnejših večjih spopadov dosega še ni bilo, raznih lokalnih spopadov, ki so na dnevnem redu. Letalstvo tiplje, kje bi se dalo najti mehko točko za preboj fronte.

Ofenziva, ki je bila napovedana od strani Nemcev za ta mesec zna priti vsak čas. V kakem obsegu, se bo pokazalo, kadar pride. Strategiji omenja, da je nemška moč že precej pocepljena s tem, ker so Nemci mogli do kakih 120 divizij porazdeliti na obrambo obrežij na zapadu. V Italiji se sodi, da mora biti kakih 600.000 Nemcev, v Franciji 500.000, na Balkanu 80.000, v Norveški in ni-

DAVČNA PREDLOGA KONČNO SPREJETA PO PETIH MESECIH

Washington, D. C. — Davčna predloga za plačevanje dohodninskega davka, je bila zadnja sredo končno odobrena v senatu z 62 glasovi proti 19. Predloga kakor znano določa, da se bo odtegovalo davke začeni s 1. julijem letos po 20% od vseh plač, ki jih bodo ljudje prejeli mali kot zaslužke, ali dohodke iz kakoršnihkoli virov. Davki za lansko leto se bodo znižali za 75% in popolnoma onim, z malim zaslužkom v nižjih vrstah. To je dosegel kompromis. Prvotna Rumlova predloga je določala popolno odpustitev lanskim davkom. Drugi trimesečni obrok, ki je plačljiv ta mesec 15. junija bo moral biti plačan v polni svoti. Bo pa dovoljen pri letošnjih davkih za leto 1943 kredit, za kolikor so davki odpusteni za leto 1942, po določbah nove predloge. Predlogo mora zdaj podpisati še predsednik, predno postane zakon. Administracija, pravijo, da s kompromisom ni prav zadovoljna.

ZDR. DRŽAVE IN ANGLIJA ZAHTEVATE SPORAZUM MED FRANCOZI

Alžir, Afrika. — Ker med francoskimi voditelji še vedno postoji medsebojno nasprotovanje, sta v četrtek obiskala glavni francoski stani ameriški in angleški poslanik in sta skupno apelirala, da je čas, da se jenja z vsemi starimi prepri. Sporazum je nujen, pravi ameriška in angleška poslanica. Stanek med Giraudom, De Gaullem in drugimi francoskimi voditelji ima nalogo, da izvoli skupni francoski izvrševalni odbor, ki ima voditi za naprej francoske zadeve. Urgira se, da v izvrševalni svet pridejo zastopstva vseh grup.

NOVA ZELANDIJA OBJAVLJA ZGUBE

Wellington, Nova Zelandija. — Ministerski predsednik Fraser je objavil v svojem poročilu vladi, da novo-zelandske izgube v tej vojni znašajo dosedaj 5.668 mož ubitih, 972 pogrešanih, 10.717 ranjenih in poškodovanih in 8.015 ujetih.

KRIŽEM SVETA

Ottawa, Kanada. — Kanadski vojni departament je izdal odredbo, da se ima postaviti takoj ves trdi premog v Kanadi pod državno kontrolo. V Ontario in Quebecu je postavljen pod vladno kontrolo tudi mehki premog. Vladna objava pravi, da tako zahtevajo sedanjne vojne razmere.

London, Anglija. — Na Angleškem so doživeli velik dan 1. junija. Po dolgem presledku so dospeli na Angleško pomaranče iz Afrike. Londonski listi so novico natisnili z debelimi naslovi. Pomaranče se v Angliji prodajajo na karte in jih je mogoče dobiti le za otroške kupone, pravi poročilo.

Bern, Švica. — Poročilo iz Grenoble, Francija pravi, da so angleški letalci v Grenoble razbili mestni hotel, v katerem je bila nastanjena nazijska oblast. O kakem smrtnem slučaju poročilo ne omenja, pravi pa, da je bilo ranjenih šest oseb.

Buenos Aires, Argentina. — V Argentini se je začela volilna kampanja za narodne volitve. Senator Robustian P. Costas, ki kandidira na vladnem tiketu, pravi, da bo nadaljeval s politiko nevtralnosti, katere se drži sedanji predsednik Castillo. Njegov nasprotnik pa je za sodelovanje z ostalimi ameriški državami.

New York, N. Y. — Protifašistični odbor za begunce je dobil od državnega tajništva obvestilo, da pride iz severne Afrike 2000 španskih republikanskih beguncem v Ameriko. Dosedaj so se nahajali v francoski Afriki v posebnih taboriščih kot nekaki interniranci.

Saranc, Mich. — Tu je uničil ogenj tovarno od Universal Metal Product Company, ki je obratovala produkcijo za vojne potrebe. Materijalna škoda, pravi poročilo, znaša nad \$150.000.00. Dva prostovoljna gasilca sta bila nevarno poškodovana pri gašenju, ko se je podrla stena tovarne.

OTOK ATTU ZASEDEN; 1500 JAPONCEV UBITIH, 4 UJETI

Washington, D. C. — Ameriške čete so včeraj očistile zadnja kosa na otoku Attu v Aleutih, pravi poročilo. Borba za otok je trajala 18 dni. Otok meri nekako 36 milj dolžine in kakih 20 milj širine in je večnoma na njem skalnato gorovje. Le v nekaj zasekah pod gorami je klima primerna za življenje. Je pa otok važen iz vojaških ozir, ker tvori najbližjo točko proti japonskemu otočju.

Na otoku je bilo nekaj nad 1500 Japoncev. Koliko natančno se ne ve, ker Japonci so svoje mrtve sproti sežigali. Zanimivo pa je, da od vse posadke so ujeli samo 4 Japonce, vsi drugi so raje šli v smrt, kakor bi se podali. Tokio te svoje junake pravi, da jih stavlja svoji vojski in vsemu narodu za vzgled visoke požrtvovalnosti za domovino.

Vatikanško mesto. — Vatikanska radio postaja je objavila govor sv. Očeta Pija XII., ki ga je imel pred kolegijem kardinalov na svoj godovni dan. Sv. Oče apelira na vse narode, naj bodo v svojih borbah dostojni in naj upoštevajo človeške pravice navačnih neoboroženih ljudi.

UPOŠTEVAJTE ČLOVEŠKE PRAVICE, PROSI SV. OČE

Visoke japonske zgube na Kitajskem. — Chungking, Kitajska. — Japonske izgube v zadnji ofenzivi, tekem zadnjih dveh tednov ob Yangtze reki znašajo nad 30.000 mož, pravi kitajski poročilo. Kitajci so bili v svojih postojankah jako dobro pripravljeni in z modernim orožjem prizadevajo Japoncem obutne zgube.

NEMCI UKAZALI ZAPRETI TURŠKI KONZULAT

London, Anglija. — Nemške okupacijske oblasti so ukazale, da naj Turki zapro svoj konzularni urad na okupiranem grškem otoku Mytelene. Nemci Turkom nič več dosti ne zapajo.

OGLASI V AM. SLOVENCU IMAJO VEDNO USPEH

PARTIZANI DELAVNI NA GORENJSKEM

Takoj po Himmlerjevem obisku sta Pavelič in Nedić začela "čistiti" svoje vrste. — Rommel baje v Beogradu. — Sabotaža na železnicah in drugod.

Izjave gauleiterja Reiner-ja

(Iz ljubljanskega Jutra z dne 4. marca 1943):

Gauleiter Reiner je napravil pregled okraja Kamnik. Ob tej priliki je imel nagovor, v katerem je izjavil naslednje:

"Povečana propaganda partizanov na Gorenjskem se zadnje čase zopet bolj čuti, toda ti ljudje nimajo pojma kako močni smo mi. Mi Nemci se ne mečemo za čete roparjev in imamo situacijo trdno v rokah."

(Te gauleiterjeve besede potrjujejo, da je aktivnost partizanov znova obrnila nase pozornost nemških oblasti in da se ne čutijo tako varne kot zagotavljajo — op. JIC).

Izvirna vest iz Slovenije

(Jutro, dne 17. februarja 1943):

Vojaško sodišče je obsodilo na dosmrtno ječo:

Martina Tepina, rojenega v Ljubljani 1921, ki je bil baje kurir za komuniste.

Na smrt je bil obsojen Janez Lesar, rojen v Ribnici 1908. Pripadal je organizaciji, ki je rovarila proti italijanski državi.

Na dosmrtno ječo je obsojen Ante Furučić, ker se je udeležil napada na italijansko divizijo "Maccarta".

Pavelič in Nedić čistita svoje kadre

"United Nations Information Office" priobčuje dne 19. maja naslednjo vest o razmerah v Jugoslaviji:

London — (brzojavno). — Jugoslovanska vlada je dobila poročilo, da je bilo o priliki obiska šefa Gestape, Heinrich Himmler-ja, v Jugoslaviji likvidiranih več višjih uradnikov ustaških organizacij na Hrvaškem in članov Zveze Poljedelskih Zadrug v Srbiji; ostavke so predpisali pomagati Ante Paveliča na Hrvaškem in Milana Nedića v Srbiji.

Ker je bil očitno nezadovoljen z bornimi uspehi svoje borbe proti naraščajočemu gerilskemu pokretu, je Pavelič odpustil mnogo svojih pomagačev in komisarjev ter jim odzval njihova mesta v svojih fašističnih ustaških organizacijah.

Nedić pa je odpustil štiri tisoč članov Zveze Poljedelskih Zadrug. Ta korak prihaja po ponovnih predhodnih čistitvah; njegov pravi pomen nam razodeva povelje; da odzda naprej ne bo mogel biti nikdo postavljen za člana kateregakoli centralnega ali lokalnega odbora Zveze, ako ga ne bi imenoval osebno Nedić sam.

Rommel v Beogradu

London, 30. aprila. — Angleški list Evening News prinaša naslednjo vest iz Berna:

Tajna nemška radio postaja, ki začne svoje emisije z besedami — "Klic domače fronte" — trdi, da se Rommel nahaja v Beogradu in pripravlja načrte za operacije čiščenja proti jugoslovanskim gerilcem.

Govornik te stanice pravi, da je Rommelu poverjena obramba Balkana v slučaju, da bi prišlo do zaveznške invazije. Poročila te tajne postaje so se že večkrat izkazala kot pravilna.

Jugoslovani ne popuste

New York, 27. maja. — Columbia Broadcasting System oddaja poročilo moskovskega radia o srđitih bojih v Bosni in Črni gori. Jugoslovanski gerilci so se spopadli z močnimi oddelki okupatorjevih čet in so jih v Črni gori potisnili nazaj.

Poročilo trdi, da se nahajajo gerilci zdaj neposredno pred črnogorskim mestom Podgorica, kjer imajo Italijani najmočnejšo posadko vsega črnogorskega ozemlja.

Sabotaža na železnicah

London, 19. aprila. — Londonski list Evening News poroča o številnih smrtnih obsodbah na Balkanu. V Sarajevu je vojaško sodišče zaradi sabotaže obsodilo na smrt 12 železničarjev.

Ustrelitve v Samoboru

London, 30. aprila. — Časniška agentura Reuter poroča glasom vesti iz Budimpešte, da je bilo v Samoboru na Hrvaškem ustreljenih 20 oseb v znak maščevanja, ker so partizani ubili dvoje domačih kvizlingov.

Streljanje na Hrvaškem

Bern, 25. maja (AP). — Tukajšnji časopis Neue Zuercher Zeitung prinaša brzojavko iz Budimpešte, da je bilo v Dugem Selu, blizu Zagreba, pretekli petek ustreljenih deset oseb v znak maščevanja za uboj višjega uradnika hrvaške fašistične organizacije.

Pegasti legar v Omišu in okolici

Popolo di Spalato prinaša naslednjo vest:

Prefekt splitske province, vzemajoč v obzir, da so se pojavili na meji hrvaškega ozemlja pri Omišu slučajni pegastega legarja, in da se prebivalstvo občine Omiš čisto sestaja s prebivalstvom Brača, Hvara in Knina, odreja:

1) prebivalcem Omiša je prepovedano, da prekoračijo mejo splitske province po suhem ali po morju.

2) potniki, ki prihajajo iz otokov Brač in Hvar, ali iz kniškega ozemlja, je prepovedan vstop v splitko provinco.

ŠIRITE LIST AM. SLOVENEK!

Girard, O. — Dne 15. maja je na Ohio, unvierzi v Athens, O. z odliko graduiral Miss Virginia M. Cekuta, hčerka poznane in spoštovane tukajšnje trgovske družine Mr. in Mrs. Joseph Cekuta. — Častitamo!

M. K.

LUBEZEN DO GROBA IN ČEZ

Bilo je leta 1455, sredi najlepšega poletja, ko je sultan Mehmed po šest tednov dolgem obleganju prisilil Novo Brdo, tedaj največje srbsko mesto, "kraj srebra in zlata," da se je vdalo.

Sultan je obljubil meščanom, da se ne bo nikomur zgodilo kaj žalega in da ne bo zaslužil ne moških ne žensk. A ko je turška vojska prihrumela v mesto, sultan ni držal svoje besede. Dal je zapreti vsa mestna vrata, razen enih, kjer naj bi vsi meščani, z družinami vréd, prišli iz mesta. Kraj vrat je stal sam sultan s svojimi poveljniki in je dal postaviti otroke na eno stran, moške na drugo in ženske na tretjo. Nato je ukazal, naj pobijejo vse bogataše in velikaše, ki so bili Turkom najbolj nevarni, drugim je pa velel iti nazaj v njih mestne hiše. Izmed mladih fantov je izbral 300 najlepših in najkrepkejših mladencev, da jih bo spremenil v jančarje; prav tako je odbral sedem sto deklet, ki jih je dal svojim najhrabrejšim vojščakom za žene.

Medtem ko se je vse to dogajalo pred mestnimi vrati, se je daleč od ječanja sužnjevi in zmagoslavja Turkov spazilo nekaj vojakov skrivši v mesto, da bi izpali najpetičnejše hiše.

Eden teh vojakov z imenom Jakub, ki je bil po svoje bogaboječ mož, sicer pa surovež, pijanec in prepeč, je vdril v neko gosposko hišo, ki jo je obdajalo visoko obzidje. Zdelo se je, da je hiša zapuščena. Ondi je Jakub iskal zlatino, denar in pijačo, vse tisto, česar si je njegovo srce najbolj zaželelo.

A kako silno se je začudil, ko je v kleti zapazil ljudi, ki so se bojeje stiskali drug k drugemu. Ko je pristopil bliže, je videl nekega moškega, ki je bil najbrž gospodar, neko žensko, brčkone je bila njegova žena in še neko izredno lepo deklico, brez dvoma je bila to hči obeh.

Jakub je obstal. Kaj bi? Ali naj vse te tri izda? Pa bi ga njegovi vprašali, kako da je prišel v mesto! Ali pa naj jih najprej oropa in naj nato zbeži? Tudi to mu ni bilo všeč.

Zatorej se je skušal z njimi sporazumeti z raznimi kretinami in borimi besedami, ki se jih je bil na srbskih tleh že naučil. Takoj so ga razumeli in so mu naglo ponudili vina. Jakub je urno zvrnil nekaj časa in je zahteval še denarja.

Starec mu je v svojih sobanah pokazal, kje ima denar. Jakub, izkušen ropar, pa je iztaknil taka skrivališča, kjer so bili najbolj in najdragocenejši predmeti. Ko si je mislil, da mu je starec že vse pokazal, je vzel bodalo in ga zabodel v hrbet. Nato je odšel v klet, kjer sta ga ženski trepetaje pričakovali v skrbah za očeta in je zaklal tudi te dve.

Bil je precej pijan, vendar so mu bile oči še bistre. Deklica je imela okrog vratu ogrlico. Vzel jo je, a pri tem nehoti pogledal deklico, ki je bila zares krasičica. Na ogrlici je visela svetinica in videl je, da je bila ogrlica iz samih biserov, svetinica pa iz zlata. Zakaj v Novem Brdu je bil tedaj največji rudnik Evrope in mesto je bilo najbogatejše v vsej Srbiji.

A ko je potem razgrnil obleko dekleta, ali ni morda še kje kaj draguljev, se je navzlic temu, da se ni dosti zmenil za žensko lepoto, vendarle plaho zdrznil. Spomnil se je Halide iz svoje domače maloazijske vasi, ki mu je bila tedaj v mladosti zmedla glavo. Pijan je bil in nekaj skrivnostnega ga je dušilo. Oklevaje je iztegnil roko po dragocenih uhanih deklice...

kal neki trgovec iz Novega Brda, ki mu je povedal, da so očeta njegove zaročenke Turki ubili, da je mati ostala še živa, a deklico so nemara dali za ženo kakemu izredno hrabremu turškemu vojniku iz sultanove bližine.

Globoko presunjen se je Beluš preoblekel v Turka in ker je bil več turškega jezika in turških običajev, je izlahka kot turški vojak prijezdil do Novega Brda. Pred mestom je pustil v krčmi svojega konja, se pomešal med tolpo razuzdanih vojakov in z njimi odrinil v mesto.

Kmalu je neopaženo izginil in blodil po osamelih ulicah, ki so bile polne trupel ubitih meščanov. Srce se mu je skrčilo, stopil je v hišo, odhitel v tajni, strašni slutnji skozi odprta vrata v sobe, ki so bile vse izropane in polne zapuščenosti in tuge.

Ko ni nikogar našel, je hodil ves obupan, ko da se mu je omračil um, po sobah. Z lučjo je posvetil v vsa kota in ni ničesar našel. Slednjič je stopil v klet. Že koj na pragu mu je udaril v nos neznojni mrliški smrad in ves v grozi je spoznal svojo zaročenko. Že četrti dan je mrtva ležala v kleti in je bila navzlic temu še tako lepa ko nekdo, le neznanska bledica ji je pokrivala lice. Kri ji je lila v curku in tekla iz prsi.

Jokaje jo je prijel za roke, šepetal ji je ljubezenske besede, poljubil jo na blede ustnice in se ječaje in ko mrtev zgrudil čez njo. Nato je vstal in se zaklel pri Bogu in svojemu patronu svetemu Juriju, da bo poiskal morilca in maščeval smrt zaročenke.

Še in še je poljubil njeno lice, nato je zadaj za zidom izkopal dve jami; v eno je položil starše, a potem je v naročju odnesel svojo ljubljeno zaročenko, obstal kraj groba in v neskončni boli je slednjič zasul tudi to jamo. Trdo je potepal gomilo, da bi nihče ne zvedel, kje leži njegov dragoceni zaklad.

Čez štiri leta je bila Srbija do dna uničena. Kdor izmed knezov in velikašev ni pobegnil, maverč je ostal, kdor ni zatajil Kristusa in prestopil v turško vero, tega so pobili ali ga odvedli v sužnost.

Beluš se je navidezno pomohamedanil. Mogoče je zaupal v boljšo prihodnost ali je mislil, da bo kot Turka in turški vojak laže dobil priliko, da bo maščeval svojo zaročenko, ki se mu je v sanjah večkrat prikazala.

Tako se je kot turški vojščak vojskoval z imenom Ejub v sultanovi armadi. Vselej pa, kadarkoli je sedel ob taboriščem ognju ali v krčmi ali pri ranocelniku ali kramarju, je znal s tovariši tako zasukati govor, da so začeli govoriti o zavzetju Brda.

"Bratje," je navadno začel, "to ti je bila imenitna reč, tisto, ko smo tedaj zavzeli Novo Brdo! Sam Alah nam je tedaj prižgal ujetnike in ujel sužnje! Deset in več žensk sem poklal v Novem Brdu, moških pa toliko, da še danes ne vem, koliko." Po takih besedah so se navadno še drugi začeli bahati s svojimi junaškimi dejanji in zlasti, če so bili že okajeni, niso našli dovolj besed, kako so tedaj vse poklali, podavili, požgali in izropali.

Nekega večera, bilo je ob Breznici pri Plevlju, pravkar so proslavljali zmago nad ogrskim vojvodom Stefanom, so zopet sedeli pri šotorih in Beluš je zapazil nekaj neznanih vojakov, ki so se gredli ob ognju. Koj je zasukal pogovor na Novo Brdo in začel govoriti o svojih junaštvih. A komaj je umolknil, se je oglašil neki stari, mrki, molčeči Turčin in dejal:

"O, bratje! Naj me Alah koj

PRIZOR POPLAVE PRI VINCENNES V INDIANI

Prebivalci mesteca Vincennes v Indiana opazujejo, kako je pokrajino zalila voda. Stavbe hiše, vse je poplavljenno, ko je reka Wabash prestopila svoje bregove. Na tisoče ljudi je brez strehe in domovanj.

KAJ SE GODI PO ŠIROKEM SVETU

PERSHING SE VEDNO DELAVEN

V svetli, zračni in sončni sobi v Walter Reed bolnišnici v Washington, D. C., posedeva general John J. Pershing te dni ter z zanimanjem prebira liste in posluša radio poročila o razvoju vojne. Poleg listov ima pred seboj na mizi vsakovrstne zemljevide, s pomočjo katerih vestno zasleduje vsako kretnjo ameriških sil na vseh frontah. Slavni vodja naše AEF v prvi svetovni vojni bo zdaj 83 let star, toda njegov duh je še vedno čil, prožen in delaven. Njegov edini sin Warren je kapetan v armadi Z. D.

FARMA SREDI MESTA

Ravno sredi New Yorka je prava farma, in prava farmarska družina živi na njej. Ta farma je v Bronx zverinjaku, obsega pet akrov, na njej je

vrže v pekel, a ti imaš zares kamnito srce, da si mogel kaj takega početi. Vidi, da je sam Alah žalosten, če mora kako njegovo bitje umreti, zakaj smrt je huda. Zlasti je še huda, če mora umreti kaka mlada, lepa deklica, ki ni bila še v radost nobenemu moškemu. Alah nam ni zapovedal, da naj pobijemo ženske nevernikov, zakaj ženska je brez duše in zato ni kriva, če nima prave vere. Zatorej naj žensk nikar ne pobijamo."

In ko je še modroval o tem in onem, je dodal:

"Tudi jaz sem bil tedaj v Novem Brdu. Tudi jaz sem moril, ropal in kradel, a danes mi je hudo, ker sem tedaj neki nevernici vzel življenje. Bila je gosposkega stanu, kar sem spoznal po njenih starših, po oblekah, po svileni srajci, ki jo je imela na sebi, po dragoceni ogrlici in uhanih, ki sem jih ji vzel. Ko je umirala, me je pogledala ko jagnje, ki ga koljejo in tega pogleda in velike lepote, ki jo je Alah obdaril z njo in njene krasne postave ne bom svoj živ dan pozabil. Večkrat se mi prikaže v sanjah in me očitačoče pogleda, da se zbudim ves v vročem znoju. Časih mi je tudi, kakor da bom zato izgubil življenje. Najrajši bi bil v takih mislih zavrgel vojaški stan in bi postal derviš."

Ko je Beluš zaslišal te besede, je zgrabil za pištolo, ustrelil Turčina, se prekrizal in poklical Boga in svetega Jurija za pričo. Tedaj so planili Turčini kvišku, a Beluša je vzela noč in nihče ga ni več videl.

(B. Kovačević.)

hiša s petero sobami, vse potrebno gospodarsko poslopje, živina, kuretnina in vse potrebno orodje. To so napravili, da pokažejo mestnim ljudem, kako farma in življenje na farmi izgleda. Mnogo obiskovalcev ni še nikdar prej videlo ne krave, ne prašičev, ne živih piščancev. Farmo oskrbuje Joseph Kane in njegova družina — žena, dve deklici in en fantiček, ki jih je pred kratkem najel urad mestnih parkov; prej so živeli na neki farmi v Henniker, N. H. Vendar tudi te vrste farmarsko življenje sredi velikomestnega parka ni povsem rožnato. Kane pravi, da je najbolj neprijetno odgovarjati na vsa mogoča neumna vprašanja, ki jih stavijo razni mestni obiskovalci. Nadalje mu — otročad ne prestopa pleza čez plot in sproti pohodi vse, kar je posejanega ali zasajenega, podi živali okrog in meče kokošim slane "pinace". Vsega skupaj ima 22 glav živine, goveda, konj, ovac in prašičev. Obiskovalci lahko opazujejo izza ograje vse, kar se godi na farmi. Družina Kane pa nima veliko miru in zasebnega življenja, ne podnevi, ne ponoči.

KAKO STA MARKS IN ENGELS MISLILA O SLOVANIH

Očeta socijalne demokracije sta v revolucionarnem letu 1848. izdajala v Koelnu svoj list "Neue Rheinische Zeitung", kjer sta se navduševala za uporne Poljake, Madžare, in Ita-

liane. Zato sta pa tembolj zaničevala druge Slované, ki so se borili proti revoluciji; sploh sta bila proti malim narodom, ki da nimajo pravice do samostojnega življenja. Ko se je znani ruski revolucionar Bakunin prietoževal nad nemškimi in madžarskimi nasiljem, je Marks odgovoril: "In slednjič kakšen 'zločin' naj bi bil to, če so Nemci in Madžari v dobi, ko so v Evropi sploh postale velike monarhije 'zgodovinskega nujna', vse te male okrnjene in onemogle narodice segnali v eno veliko državo in jih s tem usposobili, da so bili deležni zgodovinskega razvoja, ki bi jim sicer ostal čisto tuj. Seveda se kaj takega ne da napraviti, ne da bi se ta ali ona nežna narodna stvarčica s silo zmečkala. Toda brez sile in brez železne brezobzirnosti se v zgodovini nič ne doseže in če bi bili Aleksander, Cezar, in Napoleon imeli tisto nežnost, na katero se sedaj panslavizem v prid svojih propalih varovancev sklicuje, kaj bi bilo potem nastalo iz zgodovine! In ali niso Perzijci, Kelti in krščanski Germani vredni Čehov, Ogulincev in Srbijanov?"

— London, Anglija. — Vatikanska radio postaja je objavila, da angleški kolegij v Vatikanu, ki je bil spremljen v bolnišnici, je zdaj njegova kapela pravo pozorišče krščevanja, deljenja prvega sv. obhajila, birmovanja in poročevanja. Vojaki iz drugih ver ne prestopajo v katoliško cerkev, pravi poročilo.

OŠABNA NAZILA UJETA

Na levi general polkovnik Dietloff von Arnim, nazijski poveljnik v Tuniziji in general Cramer, korakata ošabno k zajetju na nekem angleškem letališču, potem ko sta bila ujeta od zaveznikov v Tuniziji.

REV. ALBIN GNIDOVEC SREBRNOMAŠNIK

To nedeljo dne 6. junija bodo imeli v Rock Springs, Wyoming, redko slavnost pri sv. Cirilu in Metodu. Njihov priljubljeni župnik veleč. g. Albin Gnidovec, bo slavil srebrni jubilej mašništva.

Veleč. g. Albin Gnidovec se je rodil 27. avgusta 1894 v Velikem Lipovcu, fara Ajdovec. Po domači šoli je dovršil z odličnim uspehom gimnazijske študije v škofovih zavodih, St. Vid nad Ljubljano. V nižjih razredih mu je bil sošolec Rev. Anthony L. Bombach, ki je v nedeljo praznoval svoj srebrni jubilej mašništva pri sv. Kristini v Euclidu.

Po dovršenih teoloških študijah v ljubljanskem semenišču, ga je posvetil v mašnika nadškof dr. Jeglič 2. junija 1918. Kot kaplan je nastopil prvo

službo v obsežni fari St. Jernej na Dolenjskem. Po petih letih so ga premestili še na večjo župnijo, St. Vid pri Zatični.

Od leta 1925 pa do 1931 je pa deloval kot pomožni župnik pri sv. Lovrencu v Clevelandu. Od tedaj naprej pa pastiruje na slovenski fari sv. Cirila in Metoda v Rock Springsu, Wyo., ki je najbolj obsežna slovenska fara na svetu, saj je, na primer, podružnica Marije Kraljice Miru oddaljena 100 milj od farne cerkve.

Hvaležni župljani bodo priredili župniku v nedeljo 6. junija slavnostni banket v cerkveni dvorani.

Tje na daljni zapad pošiljajo ob tej priliki priljubljene mu župniku in srebrnomašniku iskrene čestitke. Srebrnomašnik, bod' pozdravljen!

VZEMIMO SI K SRCU BESEDE SANS-OVEGA PREDSEDNIKA!

P. Bernard Ambrožič OFM.

Že večkrat smo opazili, da je Etbih Kristan, predsednik SANS-a, izrekel ali zapisal neke jako tehtne besede. Nazadnje smo jih brali v poročilu o lepi prireditvi v La Sallu, Ill. Nekako takole naroča Etbih Kristan:

"Katoličani ostanite dobri katoličani, socialisti dobri socialisti. Demokracija ne more izhajati brez strank."

To sicer ni prav preveč točno povedano, namreč, kar se tiče dostavka o strankah, zakaj katoličanstvo ni zgolj kaka stranka in socializem tudi ni samo kaka stranka, toda vendar vemo, kaj je hotel Kristan reči, če je rekel tako.

Tudi se ne bomo na tem mestu bavili z njegovim naročnim socialisti ostanemo dobri socialisti. Komentar o tem naročilu radi prepuščamo komu drugemu. Želimo se pa nekoliko ustaviti pri zelo dobrodošlem Kristanovem naročilu, naj mi katoličani ostanemo dobri katoličani. To je tisto, kar naj bi si mi res vzeli k srcu!

Če bi hotel opozarjati na to, kaj vse prav za prav krije v sebi naročilo gospoda Kristana, da naj ostanemo dobri katoličani, bi bilo treba napisati jako debelo knjigo. Na kratko rečeno: S tem nam je predsednik SANS-a s par besedami položil na srce, da se zvesto držimo katekizma, verujemo trdno vse, kar uči katoliška cerkev, izpolnimo vestno vse božje in cerkvene zapovedi, hodimo k službi božji pogosteje nego zahteva zapoved, molimo vsak dan po večkrat in zelo pogosto pristopajmo k svetim zakramentom. Poleg tega vršimo z največjo vestnostjo vse tisto, kar imenuje katekizem "krščansko pravičnost", zlasti še v svojem razmerju do Boga in bližnjega!

Vse to — in najmanj vse to — vključuje v sebi naročilo g. Kristana, da katoličani ostanimo dobri katoličani. In gotovo je hotel reči tudi to, da tisti dobri katoličani, vsaj zdaj po stanimo zares dobri! Prav nič ne dvomimo, da g. Kristan nima nobenega spoštovanja do slabih katoličanov, kot prav do bro vemo, da ga nima do slabih socialistov. Če je kdaj kdo zaslužil izredno zahvalo za umešne besede od strani katoliške javnosti, jo je vsekako zaslužil g. Kristan. Zato si jemljem pravico, da jaz to naredim v imenu naše slovenske katoliške javnosti.

Doslej smo bili vajeni od strani onih naših rojakov, ki niso z nami pri "eni čredi in enem Pastirju", da so nam vse

kaj drugega naročali. Ne bom ponavljal na tem mestu, kaj so nam naročali, saj vsak med nami približno ve, kaj so nam naročali. Kako bi človek ne bil vesel in srečen, ko je mož na tako odgovornem mestu skušal z dvema, tremi besedami tako odločno popraviti mnogo mnogo tega, kar ni bilo prav v bližnji in daljnji preteklosti?

Na eno stvar bi pa rad na tem mestu posebej opozoril. Biti dober katoličan, kot nam naroča g. Kristan, pomeni tudi to, da radi dajemo "vbogajme", kar je samo skrajšana beseda za podpiranje siromakov v krščanskem in katoliškem duhu. In še to je treba zraven vzeti, da katoliška zavest od nas zahteva, da v prvi vrsti podpiramo tiste, ki so nam najbližji. V svetem pismu namreč beremo nekako takole: Kdor pa za svoje nima brige, naj vam bo kot pogan in očitni grešnik...

Včasih se katoličani (enako kot drugi ljudje) radi izgovarjajo, da ne vemo, kdo je pomoči res potreben, da nismo točno poučeni, na kak način bodo naši darovi pomagali — in tako dalje. Tu pa tam celo kdo reče, da bi s svojimi darovi dal siromakom samo potuho in jih še pokvaril, namesto da bi jim pomagal. Sploh je polno izgovorov za tiste, ki so zaljubljeni le sami vase in se jim vsak krajcar smili, če bi imel iti iz žepa pa — vbogajme. (Za kaj drugega se seveda krajcar bolj težko smili...) Tako je na primer v teh dneh veliko pregovarjanja sem in tja radi Pomožne Akcije Slovenskih Župnij, ki zbira denar za TAKOJSNJO pomoč trpečim rojakom v stari domovini.

Da ne bom predolgo razlagal reči, bom dejal takole: Kdor je dober katoličan in želi ostati tak, pa magari samo radi naročila g. Kristana, se bo ob vsaki taki priliki lahko znašel in odkril pravo pot. K lastnostim dobrega katoličana spada namreč tudi to, da v težkih vprašanjih išče dobrega sveta pri svojih škofih, ki so poklicani voditelji dobrih (in slabih) katoličanov. Kadar na primer dober katoličan ne ve, na kak način bi lahko najbolje pomagal siromakom, posebno tistim, ki so mu najbližji, lahko povpraša svoje škofo. Navadno je pa tako, da niti vprašati ni treba, zakaj škofo gledajo na to, da dobe dobri (in slabi) katoličani dobrih nasvetov celo brez prejšnjega vprašanja.

Tudi v zadevi Pomožne Akcije Slovenskih Župnij je stvar taka. Že davno preden se je ideovala naša Pomožna Akcija (Dalje na 5. strani)

BARAGOV SVETILNIK

Promotor.

BARAGA SE STALNO NASELI V L'ANSU (1843).

Bilo je dne 24. oktobra 1843, ko Cerkev praznuje god svetega nadangela Rafaela. Na ta dan se je Baraga naenkrat spet pojavil v L'Ansu. Izpolnil je svojo obljubo in prišel ne samo za nekaj tednov, ampak za stalno. To se pravi, dokler bi videl, da bo njegovo bivanje tam potrebno. Nikjer sicer ni zapisano, toda lahko si mislimo, da je na vprašanja, če bo zdaj stalno ostal, odgovarjal prav v misijonarskem duhu: Ostanem med vami, dokler bo božja volja ...

Izraz "za stalno" je imel pri Baragi poseben pomen. Baraga je bil v prvi vrsti misijonar. Pa še to ne pove vsega. Bil je misijonar — pionir! Vedno je imel željo in "žilico", da bi oral na celem, trdo ledino, kjer še nihče drug ni zastavil svojega orala. Kjerkoli je bilo misijonsko polje že vsaj nekoliko obdelano, Baraga ni mikalo. Tam naj delajo drugi in nadaljujejo pričetno delo. On hoče vedno dospeti v kraje, kjer je vse treba popolnoma z nava začeti.

Ali je bilo to Baragi že prirojeno, ali ga je vodil le božji Duh? Najbrž se ne bomo motili, če rečemo: Bilo je oboje! Saj ne smemo pozabiti, da milost božja zida na naravo in jo dvigne kvišku. Baraga je imel že prirojeno lastnost, da je rad z novega začel. Tudi je rad potoval iz kraja v kraj ter opazoval nov svet. Mnogo je potoval že kot dijak na Dunaju. Bilo mu je zlasti do tega, da si utrdi zdravje in se tako usposobi za svoj bodoči poklic, dasi takrat najbrž še ni prav nič vedel, kakšen utegne biti ta njegov bodoči poklic. Toda če Baraga ni vedel, je pa vedel Bog. Tako sta že takrat delala Bog in Baraga z roko v roki, kot navadno pravimo.

Pozneje je šlo to sodelovanje še vse bolj očitno v prid skupnim ciljem — Baragovemu in božjemu. Baragovo naravno nagnjenje je prišlo popolnoma pod oblast božjega Duha, ki ga je gnil iz kraja v kraj. Nič več radi zdravja, nič več radi spoznavanja in ogledovanja tujega, doslej nepoznanega sveta. Sedaj je šlo le za pridobivanje duš, neumrjočih in na lesu Križa odrešenih. Duše je bilo treba iskati na daleč in na široko po indijanskih gozdovih. Ni vsak misijonar za kaj takega. Bili so in so še zelo goreči misijonarji, ki pa radi ostanejo bolj na enem mestu, bolj v miru, bolj navezani na tisti kraj, kateremu so posvetili že veliko mero svojih žrtev in naporov. Tudi takih je in tudi takih Bog najde in jih visoko ceni. Če niso pionirji, so pa v drugačnem pogledu vse časti vredni.

Ko je prišel Baraga v L'Anse, je torej prišel "za stalno". Pa ni čakal v L'Ansu, da bi ga smrt tam zajela — saj nam je vsaj površno znano, kako je vodila božja Previdnost njegovo poznejše življenje. Že čez picla tri leta so se mu oči in noge začele zopet obračati drugam ...

Zelo značilno je za Barago, da vemo, kako vse drugačen je bil njegov prihod v L'Anse to pot od onega prihoda nekaj mesecev poprej. Brali smo že, kako mrzlo in deloma naravnost sovražno so ga bili sprejeli Indijanci ko je prvič prišel. Zdaj je bil led prebit, pa še vse več! Ni dovolj reči, da so bile tam, kjer je prvič vladal, led in zimska mrzlot, prijazne vodiče in žuboreči studenčki — bilo je še več. Celo vode so izginile, bi človek dejal, in na njihovem mestu so zrastle prave cvetoče pomladne gredice. Tako vsaj se je moralo zdeti Baragi, ko je videl, da so ljudje, brž ko so ga zagledali, pustili vse in se začeli zgrinjati okoli njega. Otroci in

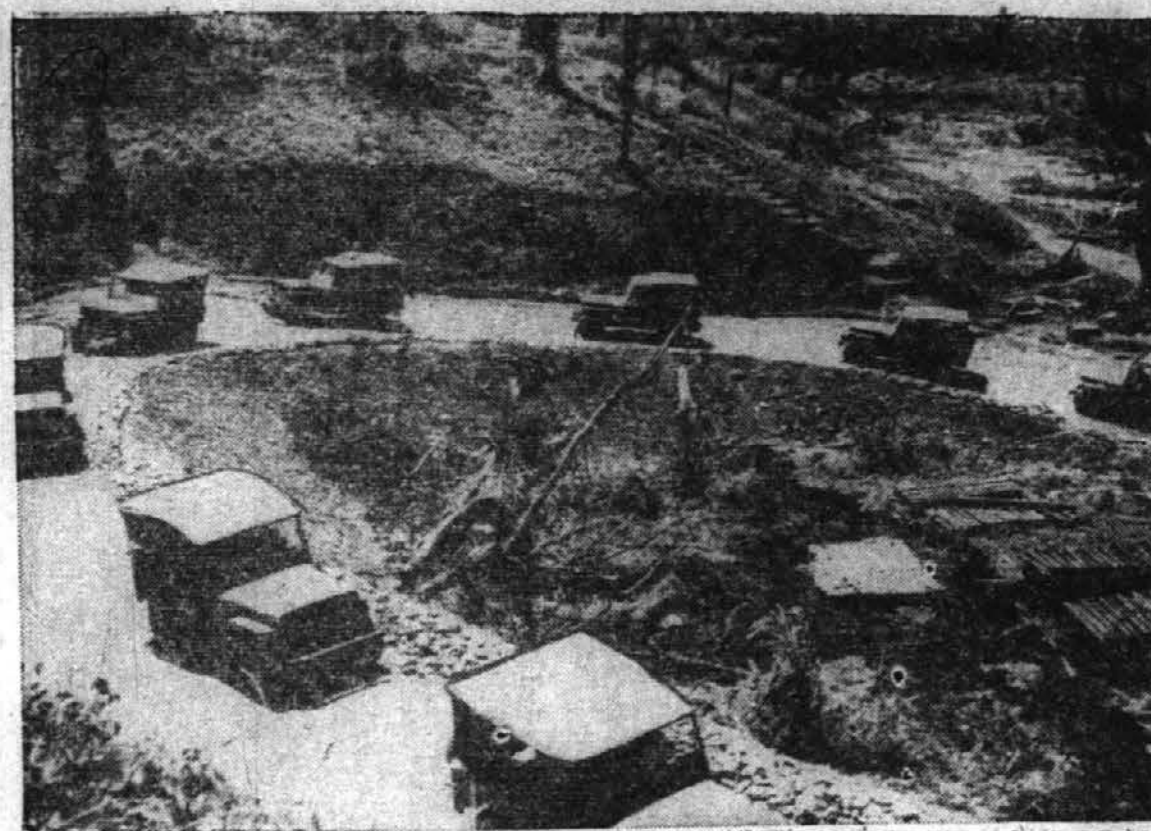
odrasli, možje in žene, dekleta in fantje — vsi so mu hiteli segati v roko in mu izraziti svoje veselje, da je vendar spet enkrat med njimi. Kakor da se je vrnil ljubljeno oče iz daljnega kraja, tako jim je žarelo lice od radosti in navdušenja. Baraga jim ni bil več tujec, poznali so ga iz lastnih doživljanj z njim, zato to pot tudi kako hujskanje od strani protestantskih "simpatičarjev" ni moglo spremeniti položaja.

Baraga je takoj spet poprijel in v kratkem času dosegel lepe uspehe. Komaj štirje meseci so potekali po njegovem prihodu, pa je že imel zopet lepo skupino novih spreobrnjenecv pripravljenih za krst. Bilo jih je 56. Obenem je pazil na indijanske otroke, ki še niso bili zreli za pouk, pa so bili radi boleznih v smrtni nevarnosti. Tudi take otroke je krstil in jim odprl pot v nebesa, kjer so podpirali s svojo priprošnjo pri Bogu veliko Baragovo delo.

Baraga pa ni imel v svojih načrtih za delovanje v L'Ansu samo pokristjanjenje zapuščenih Indijancev, ampak jim je želel prinesiti tudi vse druge dobrine civilizacije in kulture. Bilo mu je na tem, da dvigne indijanski rod na višjo stopnjo napredka in kulturnega življenja tudi za ta svet, ne samo za oni. Hotel je, da bi se izkazala katoliška Cerkev tudi na področju njegovega misijonskega delovanja kot največja kulturna sila, kakor je vedel iz zgodovine, da se je bila kot taka že poprej neštokrat izkazala.

Prvi korak do tega cilja naj bi storila šola. Šola je bila za Indijance nekaj povsem novega. Indijanec je bil pač vajen potepati se po svojih neskončnih gozdovih, loviti divjačino, bojevati se s sosednjimi rodovi in si pridobivati najnujnejših potrebščin za življenje, toda hoditi v šolo, sedeti v klopih in poslušati učitelja — to je bila za prirode ljudi velikanska novost. Čudno prepričevalno moč so morale imeti Baragove besede, da je dobil v svojo šolo vsaj toliko učencev in učenek, kolikor jih je imel. Saj ni moglo biti nikake "šolske obveznosti", le zgovorna beseda Baragova je dosegla, kar se je dalo doseči.

Čitamo, da je prihajalo v Baragovo šolo 20 dečkov in trije možje, pa 19 deklic in 9 žen. Učni predmeti so bili: katekizem, branje, pisanje in računanje. Seveda je moral Baraga sam urediti ves učni načrt, sam prirediti knjige in iznajti učni način, ki je bil primeren za to pisano indijansko družbo. Vsekako se moramo čuditi, ko čitamo, da so nekateri znali bra-

Slika kaže cel konvoj vojaških motornih vozil, ki vozijo po serpentinasti cesti nekje v Burmi blizu Kitajske, v katero dovažajo vojaški material. Pot je dolga in skozi obsežne gozdove in preko gorovja. Cesta je bila zgrajena tekom zadnjih šest mesecev.

JUNIJSKA ŠTEVILKA "NOVEGA SVETA"

Drugi teden izide junijska številka ali šesta številka šestega letnika družinskega mesečnika "Novi Svet" s sledečo vsebino:

"RUSI O RUSIJI" (uvodni članek). — "PREGLED" (raznih političnih in drugih dogodkov). — Ivan Zupan: "NA OČETOV DAN" (pesem). —

ti že v dveh mesecih. Verjetno je, da so prav iz te šole prihajali tudi novi spreobrnjenici, dasi šola ni imela samo tega namena, da bi iz poganov delala kristjane. "Učiteljski zbor" je prišel v L'Anse ves iz La Pointa. Vendar bi se motili, če bi mislili, da je ves pouk oskrboval Baraga sam! Iz La Pointa je pripeljal s seboj, kot sam piše v nekem pismu, "nekatero pobožno in večje osebo", ki so mu pomagale pri učenju. Najbrž so bili sami Indijanci ali Indijanke, ki so se bili poprej doma pod Baragovim vodstvom izvežbali za svojo novo nalogo. Tako je Baraga uresničeval že v tistih časih in v tako divjih krajih tisto, kar dandanes poznamo pod imenom "katoliške akcije". Znal je navdušiti in pridobiti svetne katoličane za delavno pomoč v dušnem pastirstvu.

Tako je Baragov prihod v L'Anse prinesel ondodnim Indijancem popolnoma nove poglede v življenje. Indijancem se je odprl nov svet, ki ga niso bili popolnoma nič vajeni. Baragi so pa vstale nove naloge v L'Ansu kot doslej še nikjer na njegovih misijonih. O tem bomo spregovorili v naslednjih razpravah.

Matija Novak: "NAPOLEON" (življenjski razboritega Napoleona). — M. Šavs: "PROKLET ... PROKLET ..." (Crta iz Minnesote). — L. Stanek: "POLETNA PESEM" (pesem). — J. M. Trunk: "TIHE URE — NIČ, PA NI NIČ" (premišljanja). — Dr. J. L. Zaplotnik: "JURIJ GODEC" (življenjski). — "SLOVENSKI PIJONIR" (opisovanje Slovencev v državi Colorado, v Canon City in Colorado Springs). — "DOM IN ZDRAVJE" (razni nasveti za zdravje in gospodinjstvo). — M. Seemann: "DVE KRONI" (zanimiv roman).

Družinski mesečnik "NOVI SVET" izhaja vsak mesec okrog 15. dneva v mesecu. Vsak mesec prinese zanimivo zbrano berilo svojim naročnikom. V tej junijski številki začneta zopet nad vse zanimiva črtca "Proklet ... proklet ..." izpod peresa našega velikega prijatelja in sotrudnika veleč. g. dekana Matije Šavs, ki je znan kot zanimiv pisatelj interesantnih črtic. V uredniškem predalu čaka še cela zbirka interesantnega gradiva, da pride na vrsto v "Novem Svetu". Ne bodite brez tega lista v vaši hiši. "Novi Svet" je edini list te vrste med nami, da je neodvisen in posvečen le leposlovju in pouku.

"NOVI SVET" stane letno samo \$2.00; za Kanado in inozemstvo \$3.00 letno. Naročnino sprejema Uprava "NOVI SVET", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois.

MEH ZA SMEH

ČUDEN BOLNIK

Zdravnik: "Kaj vam je?"
Bolnik: "Ne vem, kako bi vam povedal. Jem s slastjo, pijem še precej, tudi ne spim slabo, toda vsakokrat, ko bi moral začeti delo, me spreleti mrz po vsem hrbtu."

SKROMNA ŽELJA

Ona: "O, kolika škoda, da nisem možki!"
On: "Zakaj pa, dušica?"
Ona: "Ker bi vedno, kadar bi šla mimo zlatarja, mislila na to, kako bi razveselila svojo ženo s kako dragocenostjo."

AMERIŠKA

V Ameriki mora imeti vsakdo, ki se ženi uradno dovoljenje. Ta listina se dobi na magistratu.

Na newyorškem magistratu se zgleda krepak fant. Komaj stopi v veliko dvorano, že zaslisi osoren uradnikov glas: "Slecite se!" Ko se fant sleče, mu uradnik zapove, naj teče trikrat, kar se da hitro, okrog dvorane. Ženin stori to, potem pa seže ves prepoten po srajci, da bi se oblekel.
"Počakajte," pravi uradnik, "plezajte trikrat po tej lestvi gor in dol!"

Tako se zgodi in upehani ženin seže znova po srajci, toda uradnik mu veli, naj hitro preskoči vse mize in stole v dvorani. Tedaj se upehani fant upre, češ: "Če je tako, se pa rajši ne bom oženil!"

"Kaj, oženiti se hočete? Torej ste se zmotili v vratih. Tu namreč preizkušamo gasilce."

BRŽ V ZAKONSKI JAREM
Žena: "Čuj, možiček, sosedov sin resno snubi našo hčer-

NEDELJSKI KOTIČEK

J. M. Trunk:

TEDENSKI KOLEDAR

6. Nedelja — 6. po Veliki noči.
7. Ponedeljek — Filip, diakon
8. Torek — Medard, škof
9. Sreda — Primož in Felicijan
10. Četrtek — Marjeta, kr.
11. Petek — Barnaba
12. Sobota — Janez Fak., Vig. Bin.

PRVA NEDELJA V JUNIJU

"Pel bom Gospodu v življenje svojem. Prepeval Bogu svojemu, dokler bom živ. Prijetko bo o njem premišljevanje moje, radoval se bom v Gospodu" (Ps. 103, 33-34).

Molitev je vseobča, človeška. Pogostoma molitev nima vse lastnosti prave molitve, pa je le molitev. Življenje je tako pomankljivo, siromašno, betežno, da mu vedno nekaj manjka, za kar je treba prositi, in molitev je prošnja. Shodnice, molitnice, cerkve kdo lahko zapre, podere, prepove moliti javno, preti s kaznijo, ampak molitve ne more zabraniti, prepovedati, ker tako daleč ne seže nobena roka. Molitve je navadno tem več, čim huje se preganja, in morda najboljše molitve, ko je stiska velika.

Manj je zahvale, ker tudi zahvala je le vrsta molitve. Ko nečesa manjka, prosimo, kadar imamo, pozabimo, ne zahvalimo. Od deset ozdravljenih go-

bovih se je vrnil le eden in se zahvalil. Taki smo ljudje.

Še manj je hvale. Pri hvale ne gre za nobeno prošnjo, niti ne za zahvalo za prejeto. Hvala je slavošpev srca pred veličastvom Boga našega. To je splošna pomankljivost med ljudmi, ker zavestne hvale, poveljevanja, slavošetja je izmed vseh stvari le človek zmogel. Pravzaprav je človek namenjen le hvale. Poslušaj! "Dal jim je pamet in jezik in oči in ušesa in srce, da sta mislila, in napolnil ju je z dobrim naukom. Ustvaril jima je učenost duha, z občutjem je napolnil njuni srca in jima je pokazal dobro in hudo. Njegovo oko je čulo nad njunimi srci ter jima je pokazal veličastvo del svojih" (Sirah, 17, 5-7).

Molitev kot prošnja bo prenehala, hvala pa odmevala od začetka na vse veke. Ne zane-marjaj hvale že zdaj!

ko, pa se bojim dati mu jo, ker je strašno kratkoviden."

Mož: "Kar brž mu jo dajmo, kajti ženin z dobrimi očmi bi je ne vzel."

V MORSKEM KOPALIŠČU

Letoviščarka, ki ima 300 funtov žive teže, prihiči vsa prestrašena k svojemu možu: "Pomisli možiček, kopala sem se, pa sem naenkrat zagledala, kako plava proti meni morski pes."

Mož: "Ubožica, kaj se te ni nič ustrašil?"

PIJANEC SE PREOBRNE...

"Jože," pravi duhovni gospod, "nepoboljšljivi ste, prav-

kar prihajate iz gostilne!"

"Saj vendar nisem pijan, gospod!" odgovori Jože. "Posedel sem le ob kupici piva pri svojih prijateljih!"

"To je vse? ... Kaj pa nosite potem v tej steklenici?"

"Hm, hm! Nekoliko 'zelene'ga, toda polovica je za Franceta."

"No, dobro Jože, ako se hočete poboljšati, imate koj tukaj priložnost. Izlijte svojo polovico v jarek, le brž se malo žrtvujte!"

"O, gospod ... prav zares ne morem ... moja polovica ... je namreč ... na dnu!"

OGLASI V "AM. SLOVENCU"

IMAJO VEDNO USPEHI!

BUY U. S. DEFENSE BONDS!

Obenem ste vabljeni, da vpišete sebe in svoje družine k prvemu in najstarejšemu slovenskemu podpornemu društvu v Chicagi

DRUŠTVO SV. ŠTEFANA.

štev. 1, K. S. K. J.

Chicago, Illinois

Zbora vsako prvo soboto v mesecu ob 7:30 zvečer v cerkveni dvorani sv. Štefana. Naše društvo vam nudi vse različne moderne zavarovalnice — podporo v bolezni, preskrbo dostojnega pogreba, in goji zdrav koristen šport za mladino. Glede pristopa v društvo se obrnite na odbor:

FRANK BANICH, predsednik

JOHN PRAH, tajnik, 1806 W. 23rd Street

ANTON KREMESEC, blagajnik

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

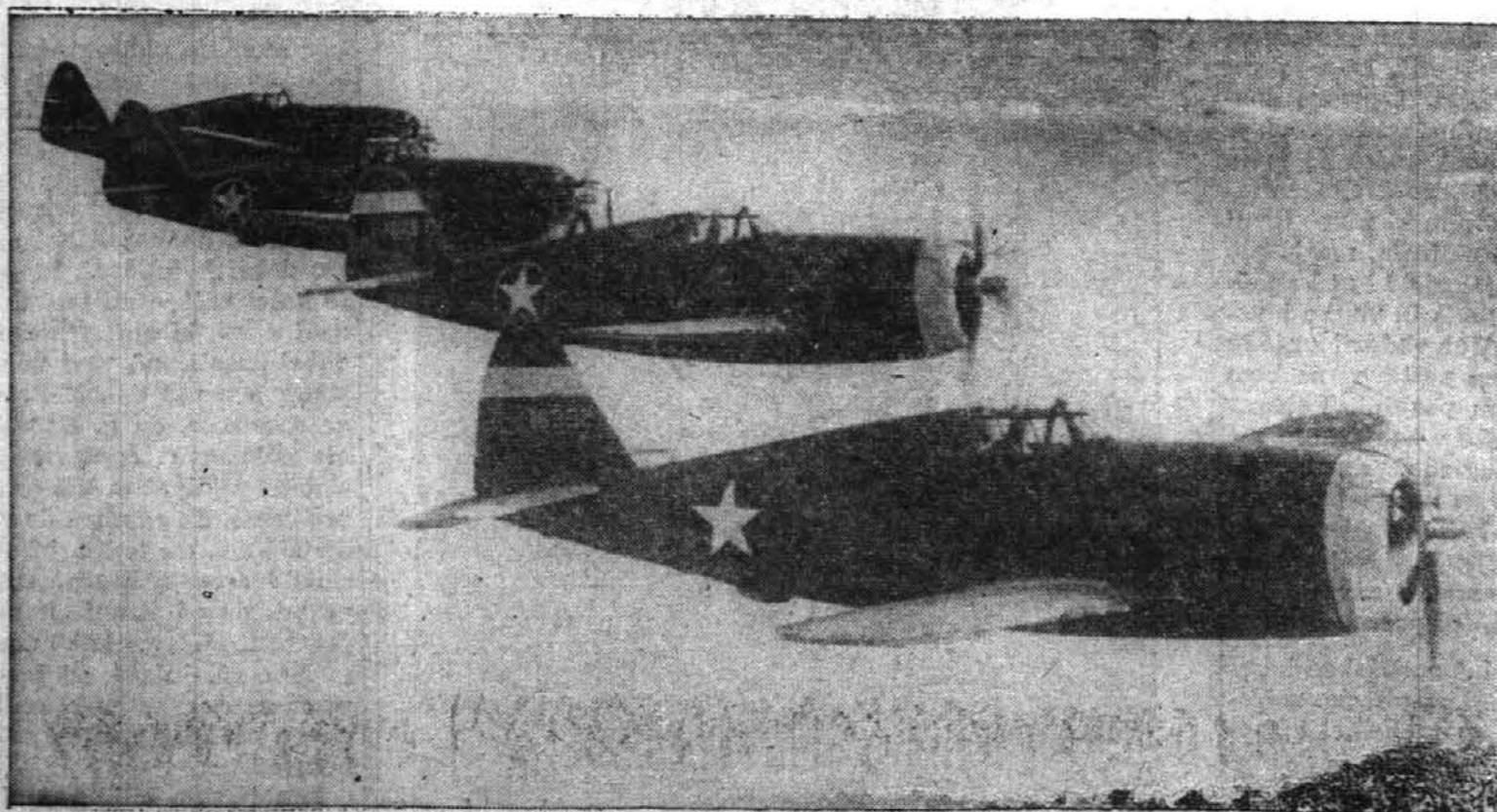

LOUIS J. ZEFAN

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženinovanja. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

Visoko v zraku nekje nad Anglijo letijo tri ameriški "Gromci" pripravljeni za borbo z Nemci. Letala z enim samim motorjem so v stanu se dvigniti v najvišje višave in imajo brzino do 400 milj na uro. Ta letala so označena s "P-47". Na deset tisoče jih je pripravljenih za boj proti osi.

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

Ustanovljena 29. novembra 1914.

V Zedinjenih Državah **Sedež: Joliet, Ill.** Inkop. v drž. Illinois Severna Amerika. 14. maja 1915.

Naše geslo: "Vse za vero, dom in narod; vsi za enega, eden za vse." GLAVNI ODBOR:

Predsednik: George Stonich, 257 Lime Street, Joliet, Illinois
1. podpredsednik: Frank Tushek, 716 Raub St., Joliet, Ill.
2. podpredsednik: Katharine Bayuk, 528 Lafayette St., Ottawa, Ill.
Tajnik: Frank J. Wedic, 301 Lime Street, Joliet, Ill.
Zapisnikar: John Nemanich, 650 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Blagajnik: Joseph Klepac, 903 Woodruff Rd., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Mathew Kebe, 223 — 57th St., Pittsburgh, Pa.
Vrh. zdravnik: Joseph A. Zalar, 351 No. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavich, 1748 W. 21st St., Chicago, Ill.
Joseph L. Drasler, 1318 Adams Street, North Chicago, Illinois.
Joseph Jerman, 20 W. Jackson St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.
Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
John Demka, 2730 Arthington Ave., Chicago, Ill.
Predsednik Atletičnega oddelka: Emery Subar, 540 North Bluff Street, Joliet, Illinois.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenc", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Do 1. jan. 1942 je DSD. izplačala svojim članom in članicam ter njih dedičem raznih posmrtnih, pokojnin, bolniških podpor ter drugih izplačil denarne vrednosti do četrta milijona dolarjev.

Društvo za DSD. se lahko ustanovi v vsakem mestu Zdr. držav z. ne manj kot 8 člani (čam) za odrasli oddelci. Sprejme se vsak katoličan moškega ali ženskega spola v starosti od 16 do 60 let. V mladinski oddelci pa od rojstva do 16. leta.

Zavaruje se za \$250.00, \$500.00 ali \$1,000.00. Izdajajo se različni certifikati, kakor: Whole Life, Twenty Payment Life in Twenty Year Endowment. Vsa certifikati nosi denarno vrednost, katere se vsako leto viša.

Poleg smrtnine izplačuje DSD. svojim članom (icam) tudi bolniško podporo iz svoje centralne blagajne, kakor tudi za rane operacije in poskodnine.

Mesečna plačila (assessments) so urejena po American Experience tabeli.

DSD. je 121.00% solventna, potrjujejo izvedenci (actuaries). Uradni jezik je slovenski in angleški. Rojakom in rojakinjam se DSD. priporoča, da pristopijo v njeno mrežo!

Za vsa morebitna pojasnila in navodila se obrnite pisмено ali listno na gl. tajnika: FRANK J. WEDIC, 301 Lime St., Joliet, Ill.

IMENIK

in naslovi krajevnih društev Družbe sv. Družine

Št. 1. Društvo sv. Družine, Joliet, Ill.

— Predsednik Joseph Buchar, 354 Ottawa St.; tajnik Anton Smrekar, 1012 Vine St.; blag. Joseph Russ, 819 Elizabeth Street, Vsi v Joliet, Ill. — Seja se vrši vsako četrto nedeljo v Ferdinand Hall.

Št. 3. Društvo sv. Družine, La Salle, Ill.

— Preds. Anton Strukel, 1101 — 5th St.; tajnik in blagajnik John Prazen, 1303 Third St. Vsi v La Salle, Ill. Seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu, v šolski dvorani sv. Roka, ob 1. uri popoldne.

Št. 4. Društvo sv. Družine, Bradley, Ill.

— Predsednik George Krall, P.O. Box 462, tajnik John Zajc, P.O. Box 55, blagajnica Anna Jamnick, Box 368. Vsi v Bradley, Ill. Seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu.

Št. 5. Društvo sv. Družine, Ottawa, Ill.

— Tajnik Frank Less, 1206 Chestnut Street. Vsi v Ottawa, Illinois. — Seja se vrši vsako sredo po tretji nedelji v mesecu v prostorih sobr. Frank Less ob pol 8. uri zvečer.

Št. 6. Društvo sv. Družine, Waukegan, Ill.

— Predsednik Anton Marincic, North Chicago, Ill.; tajnik in blagajnik Joseph L. Drasler ml., 1318 Adams Street; North Chicago, Ill. Seja se vrši vsako prvo soboto v mesecu ob pol osmi uri do predkisa v novi šolski dvorani na Tenth St.

Št. 8. Društvo sv. Družine, Rockdale, Ill.

— Preds. Martin Zagar, 606 Moen Ave., tajnik in blagajnik Michael Smajd, 724 Meadow Ave., Rockdale, Ill. Vsi v Rockdale, Ill. Seja se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

Št. 10. Društvo sv. Družine, South Chicago, Ill.

— Tajnik Anthony Motz, 9640 Avenue "L". Vsi v South Chicago, Ill. Seja se vrši vsako četrto nedeljo v mesecu.

Št. 11. Društvo sv. Družine, Pittsburgh, Pa.

— Predsednik Joseph Pavlakovich, 39 Winchell St., Sharpburg, Pa.; tajnik George Weselich, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.; blagajnik Joseph L. Bahorich, 5314 Duncan St., Pittsburgh, Pa. — Seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9:30 dopoldne v Slovenskem domu na 57. cesti.

Št. 12. Društvo sv. Cecilije, Joliet, Ill.

— Predsednica Anna Jerisha, 698 N. Broadway St.; tajnica Julia Camp, 405 Indiana Street; blagajničarka Amalia Sheiko, 1011 Highland Ave. Vse v Joliet, Ill. — Seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu, ob 2. uri popoldne v dvorani stare šole sv. Jožefa.

Št. 13. Društvo sv. Ivana Krstitela, Chicago, Ill.

— Preds. Steve Kosar, 4456 No. Kenton Ave.; tajnik John Demka, 2730 Arthington St.; blagajnik Frank Puklart, 1930 W. 21st Place, Chicago, Ill. — Seja se vrši vsako četrto nedeljo v mesecu, v cerkveni dvorani sv. Stefana, vogal So. Wolcott Ave.

Št. 14. Društvo sv. Lovrenca, E. Pittsburgh, Pa.

— Predsednik Joseph Pavlakovich, 308 North Ave., East Pittsburgh, Pa.; taj. Michael Kelly, 612 Sycamore Ave., East Pittsburgh, Pa.; blagaj. Nicholas Pavlakovich,

1513 Brinton Ave., North Braddock, Pa.

— Seja se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu v Hungarian dvorani, East Pittsburgh, Pa. ob 2. uri popoldne.

Št. 16. Društvo sv. Teresije, Chicago, Ill.

— Predsednica Mary Kremec, 2323 So. Winchester Avenue, tajnica Mary Kovacich, 2294 Blue Island Ave.; blagajnica Theresa Pintar, 1930 W. 22nd St. Vse v Chicago, Ill. — Seja se vrši vsako četrto ponedeljek v mesecu, v cerkveni dvorani sv. Stefana.

Št. 17. Društvo sv. Katerine, Ottawa, Ill.

— Mrs. Katarina Bajuk, preda. 28 La Fayette Street, tajnica Mary Koflanec, 1014 Walnut Street, blagajničarka Katherine Danyun, 1011 Pine Street. Vse v Ottawa, Ill. Seja se vrši vsako tretjo nedeljo v dvorani Math Bayuka.

Št. 18. Društvo sv. Družine, Springfield, Ill.

— Predsednik Matt Barborich, 1504 So. 15th St.; tajnica in blagajničarka Agnes Barborich, 1504 So. 15th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja se vrši vsako četrto nedeljo v mesecu, v Slovenski dvorani. 15th in Laure St.

Št. 19. Društvo sv. Roka, Butte, Montana.

— Preds. Stanley Cudic, 111 E. Wollman St.; tajnik in blagajnik Marko Gornik, 1003 E. Galena St. Vsi v Butte, Mont. — Seja se vrši vsako 3. nedeljo v mesecu, v prostorih sobrata John Benich, 216 N. Arizona Ave.

No. 20 Lodge St. Peter, Phil. Pa.

— Pres. and Sec'y. Emilio Guariglia, 1330 Moore St., treasurer Antonio Herichetti, 2956 Salmon St., all of Phil. — Zdr. mets every third Sunday of the month 2 P. M. at 1217 So. Broad St.

No. 21 Lodge St. Bernard, Joliet, Ill.

— President Emery Subar, 540 N. Bluff St.; Sec'y. Ralph Wedic, 1400 Dearborn St.; Treas., Frank Ivnik, 1109 Elizabeth St. — Lodge meets every third Sunday at Slovenia Hall, 803 N. Chicago St.

No. 22, Chicago, Ill. — President,

Cecelia Lamb, 847 Lakeside Place; Secretary and Treasurer, Anthony J. Novotny, 3230 Fullerton Ave. Lodge meets every second Sunday of the month at Ephpheta Social Center, 635 So. Ashland Blvd., Chicago.

Št. 23. Društvo sv. Mihaela, Joliet, Ill.

— Tajnik Matthew Pershey, 1009 Summit Street; blagajnik John Russ, 922 Summit St. — Seja se vrši vsako tretjo soboto v mesecu ob pol drugi popoldne v dvorani sv. Jožefa.

OPOMBA:

Ta imenik se priobči v listu večkrat. Ako kateri izmed uradnikov spremeni svoj naslov, naj to naznani na glavni urad D. S. D. po društvenem tajniku. Ravno tako naj se naznani ako kateri najde kako pomoto, da se ista popravi.

BUY

UNITED STATES

DEFENSE

BONDS

AND

STAMPS

IZ SLOV. NASELBIN

PETDESET TISOČ DOLARJEV

Cleveland, Ohio.

Mr. Leo Jurjovec, blagajnik Jugoslovanskega p. možnega odbora, slovenske sekcije, mi je poslal tisto veselo in dolgo pričakovano poročilo, katero me je spravilo v pravo pomladansko veselje in razpoloženje. To so pa sledeče besede: **Petdeset tisoč dolarjev.** In da bi dosegli še petdeset tisoč dolarjev, predno bomo zaključili letošnje leto! To se lahko zgodi, ako se bomo vsi zavedali, da dvakrat pomagamo, če darujemo v blagajno JPO.SS.

Prva je Amerika, druga je naša domovina onkraj morja. Denarni prispevki, katere nabira naša pomožna akcija, so najprvo vloženi v ameriške vojne bonde, da pomagajo do zmagane pravičnega zavezniškega orožja. Ko mine vojna, potrebujemo bodo našo pomoč naši negrečni in zatirani bratje in sestre v domovini. In potem bomo pomagali vdruživ. Pomislite to, in lahko boste dali za dvojno, pravično in vsestransko pomoč.

V mesecu maju so prispevali sledeči: Glas Naroda, New York, N. Y., \$9.00; John Dolenc, tajnik društva št. 36 SN-PJ poslal \$8.18; Joseph Okorn, blagajnik lokalnega odbora št. 2, Cleveland, O., \$2,000.00; Joseph Krasovetz, blagajnik podružnice št. 16 SANS, \$50.00; Nick Povše, blagajnik lokalnega odbora št. 12, Pittsburgh, Pa., \$16.00; Mrs. Emma Shimkus, blagajničarka lokalnega odbora št. 22, La Salle, Ill., \$100.00; Jacob Brljavec, blagajnik lokalnega odbora št. 32, South Chicago, Ill., \$36.55; John Langerholc, blagajnik lokalnega odbora št. 23, Johnstown, Pa., \$100.00 (nabral J. Turk); Joseph M. Sašek, blagajnik lokalnega odbora št. 28, East Helena, Mont., \$110.00; in John Vitez, blagajnik lokalnega odbora št. 29, Bridgeport-Boydsville, Ohio, \$12.50. **Skupni dohodki v mesecu maju \$2,442.23.**

Največji prispevek je dal lokalni odbor št. 2 v Clevelandu, Ohio, ko je poslal kar dva tisoč dolarjev. To je dokaz, da je novi odbor na delu. Ta lokalni odbor je do sedaj poslal že \$7,000.00 v blagajno JPO.SS.

Drugi večji prispevek je prišel iz gorate Montane, iz male, toda narodno zavedne slovenske naselbine East Helene, Mont. Tu so se pokazali naši ljudje, kdo so prijatelji in ljubitelji svojega naroda, ne samo z besedo, ampak tudi z dolarji.

Iz Johnstowna, Pa., odnosno iz Conemaugha, kjer živi zavedni in narodno čuteči J. Turk, je prišla tudi lepa vsota, posnemanja vredno delo. Tako se je odrezala tudi naselbina La Salle, kjer vedno kaj zberejo in pošljejo v našo blagajno.

Hvala vsem, ki ste pomagali, da imamo sedaj v blagajni JPO.SS nad petdeset tisoč dolarjev.

Drugi mesec bodo prispevali drugi lokalni odbori. Lokalni odbor št. 5 v Milwaukee in okolici nikakor ne zaostaja za nabiranjem denarnih prispevkov.

Rev. Anton Schiffer, blagajnik omenjenega odbora piše v Obzoru takole:

"Čas je zopet, da se za našo pomožno akcijo v prid naši stari domovini začnemo zopet nekoliko bolj živo zanimati. Danes imam, žal, le kratko poročilo, upam pa, da bom prihodnje lahko poročal bolj ugodne številke. — Naša podružnica je dosedaj poslala na glavne blagajnike vsega skupaj že \$3,111.95. Na rokah pa imamo zdaj \$20.15. Glejmo torej, da bo ta številka začela kmalu zopet pridno naraščati."

Tako naj zapišejo vsi naši blagajniki ter pričnejo z novim nabiranjem, da bomo kaj kma-

lu imeli sto tisoč dolarjev.

Iz Roundupa, Mont., mi piše poštvovalna in zavedna Slovenka, Mrs. Katherine Penica, da bo kmalu poslala denarne prispevke, katere je nabrala v naselbini in okolici.

Iz daljne Tacome, Wash., mi piše stari prijatelj G. J. Porenca ter pošilja \$5.00 za JPO.SS in \$5.00 za SANS. Srce mu je narekovalo, da se oddolži svojemu narodu ter plača svoj narodni davek. Da bi imel mnogo posmelmalec.

Uradnikom lokalnih odborov svetujem, da naj pričnejo vsi z novim nabiranjem denarnih prispevkov ter iste redno pošiljajo na glavne blagajnike. V naselbinah, kjer nimate še lokalnega odbora, ustanovite istega. V slovensko sekcijo JPO imate lahko vse zaupanje, saj isto vodi in nadzoruje deset slovenskih bratskih organizacij, ki zastopajo pretežno večino našega slovenskega naroda v Ameriki. JPO.SS nadzoruje tudi ameriška vlada v Washingtonu. Vaš darovani denar bo v dvojno pomoč! Najprvo Ameriki, potem naši domovini onkraj morja.

Daj, brat, daj; pomagaj, sestra!

Janko Rogelj,

direktor publicitete JPO.

SLOVENC V EVELETHU IN VOJNA

Eveleth, Minn.

Tukajšna rojakinja, vdova Mrs. Ana Kinkela, je prejela dne 27. maja 1943 nad vse žalostno brzojavno poročilo od Vojnega departamenta, da je njen sinko, Pvt. Joško Kinkela, položil svoje mlado življenje na oltar domovine. Udeležil se je bojev v Tuniziji, kjer je bil od sovražne krogle smrtno zadet 5. maja 1943 in se je čez par dni poslovil od tega sveta v bolnišnici. Ko se glasi poročilo, je še pri zavesti prejel odlikovanja in Skratnega Srca. Pač prehud udarec za žalujčo mater in vdovo, ki je stavila vse upanje na sedaj pokojnega Joška.

Pokojni Joško zapuša mater, enega brata, ki pa je bolj rahlega zdravja, ter eno sestro. Oče mu je umrl pred 15. leti. — Pokojni Joško je tudi prva vojna žrtev iz naselbine Eveleth. Star je bil 22 let. Mlademu slovenskemu rojaku-junaku ohranimo trajeg spomin, materi, bratu in sestri pa bodi naše globoko sožalje!

Joško, branil si domovino in nje bodočnost, a moral si dati mlado življenje in dosegel si lepo bodočnost, kajti tam, kjer si sedaj, ni več trpljenja. Počivaj mirno v tuji zemlji!

Iz naše fare sv. Družine je bilo do sedaj vpoklicanih v vojaško službo 297. Od teh pa je prišlo nekaj nazaj, ker so prekorčili predpisano starost 38 let.

Dne 5. junija jih bo pa spet odšlo precejšnje število, tako da bo število vseh v službi Striča Sama čez 300. Že lepo število iz naše župnije. Od teh jih spada v društvo Sv. Cirila in Metoda, KSKJ., 70, v društvo Napredek, SNPJ., 42 (vključno tudi pok. J. Kinkela), v društvo Ime Jezus, ABZ., 38. Ostali spadajo v druge organizacije, za katere mi pa niso znane podrobnosti.

V Evelethu se tudi nahaja slovenska družina Pugel. Mr. Anton Pugel se je leta 1927 smrtno ponesrečil v rudniku Spruce. Zapustil je vdovo in deset sinov. Danes se vdova Pugel ponosa s petimi zvezdami. Pet sinov služi Striča Sama. Vsa čast in priznanje takim družinam, posebno pa še vdovam.

Vojnih varčevalnih bondov so pa kupila omenjena tri društva kakor kažejo naslednje številke: prva vsota pomeni bonde, druga vsota pa prispevek za Rdeči križ:

Dr. Sv. C. in M. KSKJ. \$1000, \$10; dr. Napredek SNPJ. \$100, \$5; dr. Ime Jezus A.B.Z. \$175,

\$5. — Ostala evelethska društva so tudi aktivna v tem oziru, podrobnosti pa mi niso znane.

Iz tega skromnega poročila se vidi, da naša naselbina sodeluje v vseh ozirih za poraz osišča. Poročilo omenja samo, koliko mi Slovenci sodelujemo.

Pozdrav vsem naročnikom tega lista

J. R. S.

POROČILO IZ KANSASA

Mulberry, Kansas

Kar se tiče dela v rudnikih, pri nas ni nič več tako, kakor je bilo prejšnja leta. Samo ena majna je še ostala, 22 Western Coal Co. — In 24 Western Co. je prenehala obratovati in je pobrala iz jame vse tračnice, vozčke itd. Tako je veliko mož brez dela, posebno takih, ki so že malo bolj v letih. Mlajši možje so večinoma šli za delom kam drugam, se preden je ta majna zaprla vrata. Veliko jih je zaposlenih pri obrambnem delu (defense plants), ali za bolj priletnega človeka je bolj težko iti od tukaj, ker vsak ima svoje domovanje tukaj in družino, in je res hujo, iti kam in vse nanovo začeti. Mladi svet pa je danes skoraj res zaposlen, tudi mlade žene in dekleta, če se le more katera posloviti od doma.

Zraven vseh teh trpkih neprijetnosti in žalovanj, kakor sem jih deloma opisala že v prejšnjem pismu, smo pa imeli tudi vesele in slovesne trenutke. Tukaj v Frontenacu, Kansas, je bila nova sv. maša in sv. birma. Veliko mladih fantov in deklet je prešlo sv. birmo, pa tudi veliko odraslih. Res je bilo prav lepo in cerkev je bila polna. Tukajšnji prečastiti škof W. so bili prav zadovoljni z našo lepo novo cerkvijo in so se lepo zahvalili vsem, ki so pomagali pri delu, ali pa prispevali, da je bilo popolnoma plačano vse. V teh časih je hujo, ker je vse tako drago, pa še težko za dobiti. Pri vsakem drugem delu se že več zasluži, kot v rudniku, vendar pa se mora ta ubogi majnar cele dneve po kolenih plaziti in delati hujo nevarno delo — zmeraj slišimo, da katera zasuje — vendar pa si ne more nič izboljšati svoje plače.

Mrs. John Terlip, Jr.

TO IN ONO

ODKOD NAZIV "STO DNI" ZA ZADNJO DOBO NAPOLEONOVE VLADE

Ko so zavezniki Napoleona prvič premagali, so ga, kakor znano, pregnali na laški otok Elbo, ki so mu ga dali kot samostojno kneževino. Prebrisani Napoleon je pa dobro vedel, da se njegovi zmagovalci pri delitvi plena resno prepirajo, kakor tudi, da Francozi vsiljene jim kralja Ludovika XVIII. ne marajo. Zato jo je kar na lepem s par sto vojaki popihal z Elbe, prišel na Francosko, kjer so proti njemu poslale čete prestopile na njegovo stran, in 20. marca 1815 je bil že spet v Parizu. Preplašeni zavezniki, ki so zborovali na kongresu na Dunaju, so se brž zedinili zoper nevarnega moža in angleško-pruska vojska ga je sredi junija končno premagala pri Waterlooju v Belgiji. Ludovik XVIII. je že 28. junija prišel nazaj in ko ga je pariški prefekt sprejemal, je začel svoj pozdravni govor z besedami: "Velicanstvo, sto dni je preteklo..." Tako je nehoti dal ime zadnji dobi Napoleonovega cesarjevanja od 20. marca do 28. junija 1815, sto dni, ki ji je do danes ostalo v zgodovini.

VESELA STAVA

Danes pa spet nekaj za zabavo in kratek čas! Kdor hoče koga pošteno "potegniti za nos" in dobiti stavo, naj pazljivo prebere to-le navodilo:

Kadar ste v večji družbi, recite enemu izmed zbranih: "Jaz znam imenitno čarati!"

Ta se bo seveda porogljivo zasmel in vam ne bo verjel niti besedice. Ali pa bo zahteval: "Pa dokaži, če res znaš!"

"Dobro," mu odgovorite. "Stavim dinar (ali kolikor pač hočete), da bom začaral tvoje gumbce."

"Velja!" bo ta udaril v roke — in tedaj pričnite "čarati!"

"Torej poslušaj!" recite svoji žrtvi. "Dotaknil se bom vsakega gumba na tvojem suknjiču in ga zamrmral nad njim čarodajne besede, pa bodo gumbi začarani."

Ko to storite, ukazite žrtvi: "Zdaj pa pojdi ven. Kadar bom zaklical 'Odpik!', pa spet stopi nazaj v sobo — in tedaj ne boš imel na suknjiču nobenega gumba več."

"No, zdaj sem pa res radoveden, kako boš to napravil!" se bo ta zasmeljal in odšel iz sobe.

Čez nekaj minut ga pokličite nazaj. Stopil bo v sobo in hitro pogledal na suknjič. Ko bo videl, da so še vsi gumbi tam, bo zmagoslavno vzkliznil:

"Izgubil si stavo!"

Tedaj ga pa mirno zavrnite: "Prijateljček, ali si slep kakli? Stavo sem dobil jaz in ne ti!"

"Kako to?" bo debelo zazijal.

"Povej," ga vprašajte, "koliko gumbov si pa imel prej na suknjiču?"

"Prav toliko, kolikor jih imam zdaj," bo ugotovil.

"No, torej! Potem je pa kar v redu!" odgovorite. "Saj sem stavil s teboj, da ne boš imel nobenega gumba več. Ali imaš mar katerega več? Dobil sem stavo!"

14 SOVRAŽNIH TUJCEM-CEV PRIJETIH

Newark, N. J. — Zvezni preiskovalni urad javlja, da so zadnje dni zvezni preiskovalci aretirali 14 nemških podaničkov, ki so se izkazali nenaklonjeni tej deželi.

For Victory...

Buy

U. S. DEFENSE

BONDS

STAMPS

VZEMIMO SI K SRCU BESEDE SANS-OVEGA PREDSEDNIKA

(Nadaljevanje z 3. strani)

Slovenskih župnij, so škofje dali po vseh katoliških cerkvah v Ameriki vsaj po enkrat na leto zbrati posebno kolekto za TAKOJŠNJO pomoč ubogim ljudem, ki trpe po širokem svetu radi vojne, in med te nesrečne so všteli tudi naše brate in sestre v starem kraju, ki so znani pod imenom Slovenci. Dober katoličan bo kaj hitro postal slab katoličan, če bo začel trditi, da katoliški škofje ne vedo, kaj delajo. Zakaj tu ne gre za kako politiko, tu gre za podporo siromakov, ki je zaukazano v mnogih izrekih Kristu-

sovih, ki je pač tolmačil samo voljo svojega Očeta, ki je v nebesih!

In ko so ameriški katoliški škofje sklenili vključiti tudi trpeče Slovence med

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Oni dan jih je deset prišlo na kmetijo Štefana Mihajlova, k tistile hiši, ki je zaprta. Štefan je bil na polju, pa so šli k starki: daj to, daj ono. Starka prinaša in se klanja. Oni pa: Daj novcev, baba! Starka se je spustila v jok, a kaj je hotela, odprla je skrinjo, vzele iz cunje dva altina (bakren novcev, 3 kopejke) in jih dala s solzami: Vzemite, samo življenje mi pustite! Oni pa so rekli: To je premalo! In oprčnik jo je mahnil po senu, pa je bilo amen. Pride Štefan s polja in vidi: žena leži z razbito glavo. In tega ni prenesel! Ozmerjal je carske ljudi: Ali se ne bojite Boga, prekleci! Da bi vas požrlo na onem svetu peklenko brezno! Oni pa meni nič tebi nič siromaku zanko za vrat in so ga obesili na vrata!

Strepetal je od jeze Nikita Romanovič. Vroče je vzkipel.

"Kaj? Na carski cesti, tik pred Moskvo, ropajo lopovi in pobijajo kmete. A kaj store proti temu vaši staroste? Zakaj trpe, da se razbojnik imenujejo carske ljudi?" "Res je," pritrdil kmet, — "oprčniki pravijo o sebi: mi smo carski ljudje, oprčniki smo; nam je vse dovoljeno, a vi, češ, ste samo kmetje! In poveljnik imajo med sabo. Ti nosijo znake: metlo in pasjo glavo. Torej so gotovo carski ljudje."

"Neumnost!" — je vzkliznil knez, — "razbojnik boš imenoval carske ljudi. Tega ne razumem," — je pomislil. "Posebne znake? Oprčniki? Kakšna beseda je to? Kakšni ljudje so to? Ko pridem v Moskvo, povem vse carju. Naj mi ukaže, da jih izsledim. Tega jim ne prizanesem, bogme, ne prizanesem!"

Medtem pa je šlo ranjanje svojo pot. Neki mladenič je predstavljal ženina, neka devotka nevesto; mladenič se je globoko klanjal svojem svoje neveste, katere so tudi predstavljali mladeniči in devotke.

"Gospod, — tast moj," — je pel ženin skupno z zborom, — "zvati mi piva!"

"Gospa tašča, speci kolačkov!"

"Gospod svak, osedlaj mi konja!"

Potem so se mladi in devotke prišli za roke ter krožili okrog ženina in neveste sedaj od ene, sedaj od druge strani. Ženin je izpil pivo, pojedel piroge, prejezdil konja do pogina in spodil svojce.

"Tast, vzemi te vrag!"

"Tašča, vzemi te vrag!"

"Svak, vzemi te vrag!"

Pri vsakem verzju potegne iz kola tu devotko, tam mladea.

Seljaki so se smejali.

Naenkrat se oglasi rezek krik. Kakih dvanajst let star deček je ves krvav planil med rajalce.

"Rešite me! skrijte me!" — je kričal in se prijel kmetom za suknje.

"Kaj se ti je zgodilo, Vanja? Zakaj tuliš? Kdo te je udaril? Menda vendar ne oprčniki?"

Hipoma sta se oba roja združila v eno skupino; vsi so obkolili dečka, a on od strahu ni mogel niti govoriti.

"Tam, tam," je jecjal, "za vrtovi, pasel sem teleta . . . oni so prišli, pričeli ubijati teleta, s sabljami so jih sekali. Prišla je Dunjka, pričela prositi, vzeli so Dunjko, jo vlekli . . . vlekli s sabo, a mene . . ."

Novi klici so preglušili dečka. Ženske so bežale z drugega konca vasi . . .

"Gorje, gorje!" so kričale; "oprčniki! Bežite, dekleta, skrijte se vrh! Dunjko in Alenko so že prijeli in Sergejevno so ubili!"

Zdajci se pokažejo jezdec (bilo jih je kakih petdeset) z golimi sabljami. Pred njimi je jahal črnobrad mladev v rdečem kaftanu, z risjo čepico z brokatom vrhom. K sedlu je imel privezano metlo in pasjo glavo.

"Hoj! Hoj!" — je kričal. — "Pobijajte živino, sekajte kmete, lovite devotke, zapalite vas!" Za mano, mladi, nikomur ne

prizanesite!"

Kmetje so bežali, kamor je kdo mogel. "Batjuška, bojar!" so jadovali tisti, ki so bili blizu kneza, "ne zapusti nas siromakov! Brani nas bedne!"

A kneza že ni bilo več med njimi.

"Kje pa je bojar?" — je vprašal star kmet in se oziral na vse strani. — "Kakor bi se bil v tla vdrl. Tudi njegovih ljudi ni videti. Gotovo so odšli, dobri ljudje! Oj, beda, čaka nas gotova smrt!"

Mladev v rdečem kaftanu je ustavil konja.

"Hej, ti stari zmrznjenec! Tu so rajali, kam so se raztekla dekleta?"

Seljak se je klanjal molče.

"Na brezo z njim!" je zakričal črnc;

"ako ljubi molk, naj molči na brezi!"

Nekaj jezdec je poskakalo s konj; vrgli so kmetu vrv okrog vratu.

"Batjuške, redniki! Ne ubijajte starca; pustite me, ljube duše! Ne ubijte starca!"

"Aha! se ti je razvezal jezik, sivec stari! Prepozno je, brate, drugič se ne šali! Na brezo z njim!"

Oprčniki so odvlekli starca k brezi. Ta hip je za kočo počilo nekaj strelav; deset pešcev se je vrglo s sabljami na tolovaje; in v istem času so knezovi jezdec pridrli s konca vasi in s krikom napadli oprčnike. Knezovih vojakov je bilo polovico manj, toda napad je bil tako nenaden in hiter, da so na mah premagali oprčnike. Sam knez je vrgel z ročnikom sablje njih načelnika s konja. Ne da bi mu pustil časa, da se zave, ga je potegnil s konja, mu pokleknil na prsi in mu stisnil grlo.

"Kdo si, lopov?" je vprašal knez.

"A kdo si ti?" je vprašal oprčnik; hroplje je in oči so se mu vrtele.

Knez mu je nastavil samokres na čelo. "Odgovori, prekletec, ali pa te ustrelim kakor psa!"

"Tvoj sluga nisem, razbojnik," — je odgovoril črnc brez strahu; — "tebe pa obesijo, da se ne boš več loteval carskih ljudi!"

Samokresov petelin je udaril, a samokres se ni sprožil in črnc je ostal živ.

Knez se je ozrl. Nekaj oprčnikov je ležalo ubitih, nekaj so jih vezali knezovi vojak, drugi pa so se razkropili.

"Zvežite se tega!" pravi knez in gledajoč v zverski, a neustrašni obraz črnega moža si ne more kaj, da bi se ne čudil. "Kar je res, je res, vrl dečko je!" je pomislil knez; "škoda, da je lopov!"

Medtem se je približal knezu njegov stari lovec Mihejič.

"Poglej, batjuška!" je rekel, kazoč mu sveženj tenkih, a močnih vrvic s pentljami na koncu; "vidiš, take zanke nosijo s sabo. Gotovo ne more prvič. Vragova babica naj jih vzame!"

Tedaj so vojak privedli h knezu dva konja, na katerih sta sedela dva človeka, k sedlu pritrjena. Eden izmed njiju je bil stari z razmršeno sivo glavo in dolgimi brki. Njegov tovariš je bil črnook mladev kakih trideset let na pogled.

"Kdo sta ta dva?" je vprašal knez. "Zakaj ste ju privezali k sedlu?"

"Ne mi, bojar, temveč razbojnik so ju privezali k sedlu. Našli smo ju za vrtovi in straža je stala poleg njiju."

"Odvežite ju in oprostite!"

Osvobodena ujetnika sta iztegovala zastale ude, a se jim ni mudilo uživati svobodo, ampak sta obstala, da bi videla, kaj se godi s premaganci.

"Čujte, lopovi," je rekel knez zvezanim oprčnikom, "govorite, kako ste se smeli imenovati carske slugi? Kdo ste?"

"Ali si slep ali kaj?" je odgovoril eden od njih. "Ali ne vidiš, kaj smo? Carski ljudje, oprčniki!"

"Prekleci!" je kričal Serebrjani, "ako vam je življenje drago, govorite resnico!"

(Dalje prih.)

S. P. D. SV. MOHORJA

Ustanovljena 31. decembra 1921.

Inkorporirana 12. oktobra 1923.

CHICAGO, ILL.

Odbor za leto 1943:

Predsednik: John Mlakar, 1925 W. 22nd Place.
Podpredsednik: Frank Puklavac, 1930 W. 21st Place.
Tajnik: Jos. J. Kopal, 2113 W. 23rd Street.
Blagajnik: Jos. Oblak, Jr., 1840 W. 22nd Place.
Zapisnikar: Anna Zokal, 2050 W. Coulter Street.
Duhovni vodja: Rev. Edward Gabrenja, OFM., 1852 W. 22nd Place.
Nadzorniki: John Densa, 2730 Arthington Ave. — Karolina Pichman, 2326 So. Wolcott Ave. — Frank Dolenc, 1940 W. 21st Place.
Porotni odbor: Peter Coff, 1830 W. Cermak Rd. — Math Hajdinjak, 2017 W. 21st Place — Leo Mladic, 1919 W. 22nd Place — Pauline Ozbelt, 2029 W. Cermak Rd. — Anna Zorko, 1854 W. 21st Place.
Družbena zdravnik: Dr. Jos. E. Ursich, 1901 W. Cermak Rd.
Vratar: Frank Roblek, 1833 W. 22nd Place.
Uradno Glasilo: "Amerikanski Slovenec".

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecih od maja do oktobra, in vsako prvo nedeljo od novembra do aprila, v cerkveni dvorani sv. Štefana, na 22nd Place in Wolcott Ave.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 6. do 45. leta starosti. Pristop v Družbo je prost. Pri Družbi se lahko zavarujete proti boleznim in smrti za samo en dolar mesečnine. To je izvanredna ugodnost za vsakega katoliškega Slovenca v Chicagu. Rojaki, pristopajte v to domačo Družbo.

Za vsa pojasnila glede Družbe in njenega poslovanja se obrnite na Družbenega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO

Naša prihodnja redna mesečna seja se bo vršila v nedeljo dne 6. junija točno ob pol dveh popoldan v cerkveni dvorani Sv. Štefana. Vabljeni ste, da se gotovo udeležite.

Ako ste zaostali z vašim asesmentom ste prošeni, da vaš dolg poravnate, kakor hitro mogoče.

Kampanja za pridobivanje novih članov je še vedno tukaj. Ali ste vi že pridobili kakega novega člana? Ali je vaša hčer in sin že pri naši Družbi? Eno si moramo vsi zapomniti, BREZ MLADINE NI NOBENE BODOČNOSTI. Zatoj vsi na delo, in vsak član pridobi vsaj enega novega.

Z sobratiskim pozdravom,

Jos. J. Kopal, tajnik.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI

nepozabne nam soproge, matere in sestre

JENNIE GOSTISHA

(rojena BELEC)

Ki nas je zapustila ter odšla v večnost 5. junija 1942.

Eno leto je še preteklo, odkar je za vedno utihnil Tvoj mili glas, in Tebe ljubljena soproga in sestra ni več med nami. Odšla si v boljše domovino, kjer ni težav, ne zemeljskih bridkosti, toda spomin na Tebe še živi v naših srcih in živel bo večno.

Draga soproga, mati in sestra, mirno počivaj in višvaj nebeški raj, ker tolaži nas prepričanje, ki nam ga daje sveta vera, da se zopet vidimo in združimo gori nad zvezdami.

Žalujejo ostali:

JOHN GOSTISHA, soprog; JENNIE, hči; zet, vnuk ter 3 bratje in 3 sestre.

Waukegan, Ill., 5. junija 1943.

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe, kakovostnega količnega sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, šol, tovarn, ali kakršnekoli. Obenem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoko najemnino. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za zmerno nisko ceno.

Pokličite nas na telefon Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu 3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Pisatelj Louis Adamič je napisal sličico "Meet a Hero". Slovenskemu junaku da ime Milorad. Ogenj v strehi pri srbskem šovinistu v "Srbobranu". Grobo pada na Slovence in Adamiča, da se je predrznil dati slovenskemu junaku srbsko ime, ker, tako izgleda, privilegij junaštva pripada le Srbom, dasi jim vobče takega junaštva nihče ne zanika. Taka predrznost od slovenske strani!

Well, to je le neznatna sličica, kako je bilo zadnjih dvajset let v Jugoslaviji, vsaj v nekaterih srbskih, tudi hrvaških in celo slovenskih krogih. Preprič za kozjo brado. Ampak ni bilo nikogar, ki bi bil take srboriteze prijel za ušesa in bi bil napravil red.

Tu je pa tudi vrlo važen migljaj za bodočnost, ako naj bo nekaj skupnosti: nad vsemi Slovani, če pride do kake skupnosti, mora biti močna roka tudi v političnih zadevah, ki bo udarila vsakega šovinista in ga postavila pred vrata, kakor dela to naša federalna vlada, kadar postane ta ali ona država preveč petelinska. Odkod naj pride taka močna roka? Od Amerike? Hm?

Wendell Willkie je zapisal o Stalinu, da "he may be a tough and cruel man", ampak noben človek nima le slabih lastnosti, in Stalin ne more biti izjema.

Ribarija med Moskvo in Varšavo se nadaljuje. Za aliiranje je to sitna zadeva, za morebitno kako slovensko sporazumenje pa smatram vsaj jaz ta spor za odpravo najbolj važne zapreke, toraj za ugoden pojav.

Poročevalec Ralph Parker je naslovil na Stalinu pismo, kako misli o stališču Poljske do Rusije. Preglejte ta Stalinov odgovor, in prav zlobni morate biti, ako ne priznate, da v Stalinu ni vse le "rough and cruel". Stalin je tudi razsoden možakar. Ali so taki možakarji, razen Sikorskijs, tudi na poljski strani, sami sodite. Bojim se, da jih boste morali po Sokratovi metodi z lahterno iskati in še tedaj boste težko koga našli pri sedanji poljski vladi v Londonu.

Na našem domačem dvorišču v Ameriki je postalo precej tiho. Tupatam kak nergač kako zine, in še ta je bedasta, kakor po navadi pri blebatah. Prej se je oglašala neka zavist, ako je kdo "tam" pomagal, ker je pač našel pota za takojšnjo pomoč, zdaj vsaj ugovarjanja ni. Pomoči bo treba še potem, ko se odpre pot za mogočo pomoč, ampak mnogi tedaj ne bodo več potrebovali pomoči, ker "tiha zemlja ga ne drami, strasti ne buči vihar . . ." Pomoč je le živim mogoča.

Tudi tam pa morajo biti potrpežljivi. Ko se je tam vsula nemška in laška burja, so klicali Amerikance na pomoč. "Pridite, pomagajte, takoj pridite, jutri pridite, ne moremo dalje vzdržati, vse bo šlo, ako takoj ne pridete". Amerikanci naj bi bili kar po zraku prifrčali. Kaj takega je pri najboljši volji nemogoče, in po skorodah dveh letih potrebnega čakanja so se malo pomirili, ker takih klavov ni več. Izgleda, da so si le kolikor toliko tudi sami pomagali, kakor je pač šlo. Kjerkoli si more kdo sam pomagati, naj si sam pomaga, in taka pomoč bo izdala, kjer pa kdo kriči le po drugi pomoči, ne bo niti pri pomoči zadovoljen. To uči izkušnja, ako je kdo že bil pri pomoči in videl posledice tuje pomoči.

Hudo je, kadar pride taka

stiska, še bolj hudo pa je, ako kdo zida le na tujo pomoč, kadar in ako si more še sam pomagati. Pomoč je končno malo boljša beračija, in berača boš težko zadovoljil, ker je pač berač, zadovoljen pa bo berač tudi sam, ako si sam zna in more pomagati.

Ribarija med Moskvo in Varšavo je sitna roba, ampak najslabša roba ni, jaz sodim, da je celo vrlo dobra roba. Veselje v Berlinu in Rimu, da so uspeli pri propagandi, bo kratko in piškavo.

Dobra roba. Kako to? Zmage še ni, Hitler je še pri moči, če koga zasrbi, da bi skočil, well, zdaj se mora še premagati. Med Poljaki se oglašajo srboritneži, ki zatrjujejo, da se bodo borili do zadnjega možičelna, ako bi ne bilo prejšnjih poljskih mej, in borili se bodo, ako bi jim nasprotoval ves svet. Tako pravijo v nekem pamfletu med ameriškimi Poljaki. Well, well . . . kri se bo pomirila, kaša se kuha pri ognju in je vroča, ampak nihče ne je vroče kaše.

Churchill je rekel, da hoče Poljsko in močno Poljsko, in Roosevelt je pritrdil, in sam Stalin je povedal, da naj bo Poljska in močna Poljska, ampak maloruski in ukrajinski kraji ne spadajo k Poljski, te kraje je Poljska le dobila, ker Rusija tedaj ni mogla govoriti, druge velesile pa so bile ali slepe, ali pa vesele, da imajo pred Poljaki mir.

Dobra stvar je sedanja ribarija. Izčistilo bo ozračje zdaj, ko je še čas, ko Poljske še ni, ni nobenega poljskega možičelna, da bi šel v borbo, ko so le usta močna, druge moči pa nič. Dobro, da se je stvar že zdaj začela, ko se nihče ne more skakati in vihteti noža, ko more vsak nezadovoljnej le samo govoriti. Polagoma se bo svet navadil, ker že zdaj izve, kako bo: Finci bodo morali vgrizniti in dati Rusom najmanj Kareljo, da ne bodo mogli gledati na uro v Leningradu, Estonci in Latvi in Litvini bodo tudi morali vgrizniti v kisllo jabolko, in pred vsem Poljaki pri maloruskih in ukrajinskih delih, in Rumunci pri Besarabiji in Kostanci, morda še Turki pri Dardanelih, in Angleži pri izhodu v Indijski ocean in Japonci pri Manžuriji in Koreji in Port Arturu in še marsikje bo prišlo do izprememb, dasi se danes še vsi prizadeti penijo, da ne sme biti takih izprememb. Navadili se bodo, in dobra je ta stvar, ker le take izpremembe bodo zagotovile poznejši mir. Kislih jabolk bo tudi na Pacifiku za Japonce, ki se danes ustijo, da se bodo, če treba, še sto let borili. Bev . . . bev . . . naj se le navadijo, ko bo začela toča padati po Japonski.

Spor med Moskvo in Varšavo je siten, pa izredno dober.

STANOVANJE V NAJEM

se odda slovenski družini. Tri sobe, kopalnica in druge ugodnosti. Vprašajte v slovenski cvetličarni

John Gottlieb,

1845 W. Cermak Rd.

Phone CANal 3073

POSLUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure jutraj preko radio postaje WGES v Chicagi.